

63

Colectia POVESTIRI ȘTIINTIFICO-FANTASTICE

IVAN ANTONOVICI EFREMOV

**NEBULOASA
din ANDROMEDA**

— INSULA UITĂRII —

EDITATA
DE REVISTA
**ȘTIINȚA
TEHNICĂ**

IVAN ANTONOVICI EFREMOV

NEBULOASA DIN ANDROMEDA

Roman de anticipație

Colecția „Povestiri științifico-fantastice”

63

Traducerea din limba rusă de:
TATIANA BERINDEI și ADRIAN ROGOZ

Revizia științifică de:
ION MINZATU

LUCRĂRI CARE VOR APĂREA ÎN COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE”

Nr. 64—65 — „*Nebuloasa din Andromeda*” de I. A. Efremov

Nr. 66 — „*Cîntecul lebedei*” de Ioana Petrescu

Nr. 67 — „*Diavolul din ciondr*” de R. L. Stevenson

Pentru a putea răspunde cu promptitudine numeroaselor manuscrise pe care le primim la redacție, rugăm pe toți aceia care ne trimit lucrări spre publicare ca textele lor să fie dactilografiate. De asemenea întrucît planul de apariții al Colecției noastre cuprinde un număr suficient de romane, rugăm pe autori ca povestirile lor să nu depășească o fascicolă (50—55 pagini dactilografiate la două rînduri).

Coperta-desen de: DUMITRU IONESCU

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

Călătorind prin spațiile cosmice, aproape cu viteza luminii, astronava „Tantra” se întoarce spre Pământ dintr-o misiune primită din partea Consiliului astronomic, în numele Marelui Cerc (care reprezintă un sistem de comunicații între diferitele lumi locuite din Galaxia noastră).

În acest timp, pe Pământ, Dar Veter, directorul stațiilor exterioare ale Marelui Cerc, își predă serviciul noului director, africanul Mwen Mas. Are loc ultima transmisiune dirijată de Veter; la sfârșitul acesteia, sînt recepționate imagini venite de pe epsilon-Tucana, o stea aflată la o depărtare de 300 ani lumină. Sînt chipuri de bărbați și femei, foarte asemănători oamenilor, dar de o frumusețe desăvîrșită. Mwen Mas se simte fermecat și tulburat de una dintre aceste femei.

La fărîmul mării, se întîlnesc Dar Veter, Veda Kong, o cunoscută specialistă în istorie, Ava Egoro, principala ei ajutoare, psihiatra Euda Nal, Mwen Mas, prietenul său fizicianul Ren Boz, pictorul Kart San și Ciara Nandi, o fată excepțional de frumoasă, ce-i servea drept model. Ava descoperă în fundul mării uriașa statuie a unui cal. Mwen Mas și Ren Boz se sfătuiesc cu Dar Veter cu privire la experimentarea ideii lor de a înfrînge strîmsoarea implacabilă a Timpului. Veter recunoaște măreția acestei idei, dar își avertizează prietenii de teribilele primejdii care-i amenință.

În mersul ei, „Tantra” este atrasă de o uriașă stea de fier și coboară pe o planetă a acesteia, unde sînt descoperite alte două astronave: una terestră, „Vela”, și una necunoscută, de forma unui disc-spirală. După ce-și dau seama că echipajul „Velei” fusese nămicit de un soi de stranii „meduze”, membrii expediției „Tantra” încearcă să pătrundă în spiralo-disc. În această întreprindere astronavigatoarea Niza este grav rănită. În cele din urmă, datorită conducerii pncepute a lui Erg Noor, „Tantra” izbutește să scape de sub colosala atracție a stelei de fier, să pornească din nou spre sistemul nostru solar și să ajungă pe Pământ, unde sînt primiți în triumf. Între Veda Kong și Erg Noor exista cu ani în urmă o legătură de dragoste. Lungul răstimp în care fuseseră despărțiți i-a făcut să-și dea seama că iubirea lor nu era suficient de trainică. În cursul călătoriei sale în cosmos, Erg s-a îndrăgostit de Niza, iar pe Pământ Veda a legat o mare prietenie cu Dar Veter. Aflînd de întoarcerea „Tantrei”, Veter o lasă pe Veda singură pentru a

nu-i sfînjîți revederea cu Erg. După ce lucrează un timp la o exploatare submarină de titan, Dar Veter e rechemat urgent de Consiliul astronomic din pricina unei catastrofe produse pe satelitul 57.

Folosind instalațiile lui Kor Jull din Tibet, Mwen Mas și Ren Boz se pregătesc pentru grandioasa lor experiență prin care vor să învingă Timpul.

(Continuare din numărul 62)

Școala nr. 410, de ciclul trei, se afla în sudul Irlandei. Cîmpii întinse, vii și pilcuri de stejari coborau de pe dealuri verzi pînă la marea mării. Veda Kong și Evda Nal sosiseră la o oră de curs. Înaptau încet pe culoarul circular care înconjura clasele așezate pe perimetrul ciădirii rotunde. Era o zi înnoată, cu ploaie cernută, și lecțiile se țineau înăuntru, și nu ca de obicei afară sub copaci, pe întinsele pașii. Amîndouă strecurau cîte o privire prudentă în clase, căutînd s-o găsească pe fata Evdei și să rămînă totuși neobservate.

În prima încăpere, pe un întreg perete văzură un vector desenat cu cretă albastră și înfășurat de o spirală desfășurată în lărgime și în direcția vectorului. Două sectoare ale spiralei erau înconjurate de elipse transversale, în care era înscris un sistem de coordonate dreptunghiulare.

— Matematică bipolară! spuse cu spaimă giumeața Veda.

— Da cred că-i ceva mai mult, făcu Evda. Să așteptăm o clipă!

— Acum, că am făcut cunoștință cu funcțiunile de umbră ale mișcării cohleare, adică ale mișcării ascendente-spirale, care se nasc în cuprinsul vectorului — și bătrînul profesor cu ochi arzători, infundăți în orbite, mai trecu o dată cu creta peste vector, îngroșînd linia desenată — ne apropiem de noțiunea calculului repagular. Această denumire provine de la vechiul cuvînt latinesc „repagulum“ care înseamnă „barieră, obstacol“ — mai exact, trecerea de la o însușire la alta, privită sub aspectul ei biunivoc*... „Profesorul arată o elipsă largă, de-a curmezîșul spiralei, și urmă: «Cu alte cuvinte, cercetarea fenomenelor de trecere dintr-o stare într-alta...»“

Veda Kong se ascunse după ieșitura zidului, trăgînd pe prietena ei de mînecă:

— Este ceva cu totul nou! Face parte din domeniul de care ne-a vorbit Ren Boz al vostru atunci, pe malul mării...

Se uită într-o altă clasă. Profesoara, întoarsă cu spatele la ele, și elevii pasionați de lecția de istorie nu observară nimic. Nimeriseră la cursurile celor mai mari, din ciclul trei, și vedeau aici fete și băieți înalți, de 16 ani.

Deodată Evda Nal o zări pe fiica ei. Fără a bănuși prezența mamei, privea gînditoare suprafața ondulată și translucidă a geamului.

Veda Kong o cercetă pe fată, comparînd-o cu mama ei. Același păr negru și lung. Același oval al feței care se îngustează în partea de jos, aceeași frunte lată și pomeți mari, care-i dădeau o expresie copilăroasă. O bluză scurtă, strălucitor de albă, din lînă artificială, sublinia paloarea tenului ei oacheș și negrul intens al ochilor. Al ge-

* Aspectul sub care ne apare interdependența a două fenomene, ce se condiționează reciproc, în mod precis (N. R.).

nelor și sprincenelor. Singura ei podoabă era un colier din mărgan roșu. Ca toți ceilalți elevi, fata Evdei purta pantaloni scurți.

Se retraseră repede pe sală: profesoara părăsea clasa. În urma ei veneau cițiva elevi, printre care și Rhea, fata Evdei. Dînd cu ochii de maică-sa, de care era nespus de mindră și pe care se străduia mereu s-o imite, fetița rămase nemișcată. Evda nici nu știa că avea la școală un cerc de admiratori, care hotărîseră să-și aleagă în viață aceeași cale ca și celebra Evda Nal...

— Mama! rosti în șoaptă fetița și, aruncînd o privire sfioasă tinerei femei care o însoțea pe mama ei, se lipi de Evda.

Profesoara se opri, se apropie de ele și le salută prietenos.

— Trebuie să înștiințez consiliul școlar și pe președinte, spuse ea fără a lua seama la gestul de protest al Evdei. Vom trage oarecare foloase din vizita dumentală.

— Mai bine profitați de venirea prietenei mele, și Evda o prezentă pe Veda Kong.

Profesoara de istorie se roși toată, arătînd acum foarte tinără.

— Foarte bine, făcu ea căutînd să-și păstreze tonul grav, ne pregătim tocmai de o nouă promoție din grupele mari. Pentru tinerii noștri elevi va fi o mare fericire să vă cunoască... Nu-i așa, Rhea?

Fetița Evdei bătu din palme, iar profesoara porni cu pas ușor de gimnastă spre încăperile de serviciu aflate într-o anexă lungă și dreaptă.

— Rhea, vrei să lipsești de la o oră de muncă și să te plimbi cu noi în grădină? îi propuse Evda. N-o să mai am timp să vin la tine pînă la alegerea probelor pe care trebuie să le dai. Rîndul trecut n-am hotărît nimic definitiv...

Fără să răspundă, Rhea o luă de braț pe mama ei.

Ca să le lase singure, Veda se îndreptă spre un mic observator astronomic care se zărea în depărtare.

Agățată ca un copil de brațul puternic al mamei sale, Rhea mergea dusă pe gînduri.

— Hai să ne sfătuiam în privința proiectelor tale, îi spuse drăgăstos mama.

Rhea își deschise sufletul cu încrederea spontană a copiilor din era Marelui Cerc, care n-au cunoscut nici ironia jignitoare, nici neînțelegerea. Era o întruchipare a tinereții care nu cunoaște încă viața, dar este plină de visuri și așteptare. Împlinind 17 ani, fata urma să absove școala și să treacă la îndeplinirea isprăvilor lui Hercule, care durau trei ani. În cursul acestor probe se precizau definitiv inclinațiile și capacitățile ei. Urmau apoi doi ani de studii superioare, după terminarea cărora căpăta dreptul de a lucra de sine stătător, în specialitatea aleasă. În răstimpul lungii sale vieți, omul reușea să-și facă studiile superioare în cîte cinci și șase specialități, schimbîndu-și felul de activitate; totuși alegerea primei și a celei mai dificile activități — a isprăvilor lui Hercule — era cit se poate de importantă. Tocmai de aceea, această alegere cerea o meditație prealabilă aprofundată, sub îndrumarea obligatorie a unui sfătuitor mai în vîrstă.

— Ați trecut probele psihologice de absolență? întrebă Evda încruntînd din sprincene.

— Le-am trecut. Eu am 20—24 la primele opt grupe, 18 și 19 la grupa a zecea și a treisprezecea și 17 la grupa a șaptesprezecea! se lăudă Rhea.

— Minunat! se bucură Evda. Ai toate căile deschise. Nu ți-ai schimbat alegerea celei dintii isprăvi?

— Nu. Vreau să fiu infirmieră pe Insula Uitării, iar pe urmă tot cercul nostru va lucra la Spitalul de psihiatrie din Iutlanda.

Rhea îi poveste mamei sale despre cercul „discipoliilor” acesteia. Evda rise fără răutate de acești tineri și zeloși psihologi, dar Rhea o rugă să devină mentor al membrilor cercului, care trebuiau și ei să-și aleagă probele.

— *Voi fi nevoită să rămân aici pînă la sfîrșitul concediului meu,* rise Evda. Și ce va face în acest timp Veda Kong?

Fetița își aduse aminte de insoțitoarea mamei.

— *Este foarte drăguță,* spuse ea grav, și aproape tot atît de frumoasă ca și tine!

— Cu mult mai frumoasă!

— Nu, tu ești mai bine... Și nu pentru că ești mama mea, stărui fata. Poate că, la prima vedere, ea să pară mai frumoasă, dar tu porți în tine templul sufletului, pe care deocamdată Veda Kong nu-l are. Nu vreau să spun că nu-l va avea cîndva. Dar încă nu și l-a construit. Cînd o să-l construiască, atunci..

— O va eclipsa pe maică-ta, așa cum luna eclipsează o stea..

Rhea clătină energic din cap:

— Dar parcă tu ai să rămii pe loc? Vei ajunge și mai departe ca ea!

Evda mîngieie părul neted al fetei, privind-i chipul ridicat spre dînsa:

— Ajunge cu atitea laude, feteița mea! Trebuie să ne grăbim!

Veda Kong umbla încet pe alee, afundîndu-se tot mai mult în păduricea de arșari cu frunza lată, care, cu un foșnet dulce, își mișcau frunzișul greu și umed. Primele năluci ale negurii de seară dădeau să se ridice de pe pajiște, dar vîntul le alunga îndată.

Eminenta istoriciană se întoarse cu gîndul spre îndepărtatele zile cînd și ea fusese o tinărară ființă din ciclul III, toată numai contradicții: plină de dorința arzătoare de a jertfi, dar și judecînd lumea numai din punctul ei de vedere, cu egoismul unui animal sănătos. Cît de mult au făcut atunci pentru ea profesorii! Într-adevăr, în lumea noastră nu exista o operă mai înaltă. În miinile învățătorului se află viitorul omenirii. Căci numai prin sforțările sale omul se ridică tot mai sus și devine tot mai puternic, îndeplinind sarcina cea mai grea: aceea de a se învinge pe sine însuși, de a stăpîni întunecosul substrat de origine animalică, ce formează o latură inevitabilă a sufletului nostru.

Veda Kong o luă spre un golf mic, înconjurat de pini, din direcția căruia venea zvonul glisurilor unor copii. În curînd dădu peste un grup de zece băiețandri cu șorturi din masă plastică. Ei meștereau de zor la o birnă lungă de stejar, cu niște topoare, aceste unelte inventate încă în peșterile erei de piatră. Tinerii constructori o salutară politicoș și îi explicară că, luînd exemplul de la eroii din trecut, vor să construiască un vas fără ajutorul ferăstraștelor automate și al mașinilor de montaj. Pe această corabie aveau să călătorească spre ruinele Cartaginei, în timpul vacanțelor, împreună cu profesorii lor de istorie, geografie și muncă.

Veda le dorî spor la lucru și voi să-și continue plîmbarea. Din grupul copiilor ieși un băiat înalt și subțire, cu părul galben.

— Ați venit cu Evda Nal!? Aș putea să vă pun câteva întrebări?

Veda consimți bucuros.

— Evda Nal lucrează la Academia de bucurii și necazuri. Noi am studiat orînduirea socială a planetei noastre și a altor citorva lumi; nu ni s-a vorbit însă de însemnătatea acestei academii. Vă rog să fiți bună și să ne explicați...

Și Veda le vorbi despre grandioasa statistică pe care o întocmește Academia în planul psihologic al existenței sociale, făcînd bilanțul suferințelor și al fericirii din viața fiecărui om în parte și studiînd necazurile în conformitate cu diferitele vîrste. Etapa următoare o forma stabilirea dinamicii bucuriilor și a necazurilor în raport cu anii vieții întregii omeniri, *Oricit de mare ar fi varietatea în ceea ce privește calitatea acestor stări sufletești, rezultatele unui bilanț general, prelucrate cu ajutorul metodelor stohastice, permit să se stabilească anumite legi importante. Consilii cu sarcina de a conduce dezvoltarea societății se străduiau din răspuțeri să îndrepte orice înrăutățire posibilă și să obțină indici cît mai buni. Și doar atunci cînd bucuriile creșteau sau se obțineau un echilibru dinamic al acestor bucurii față de necazuri, se considera că dezvoltarea societății se desfășoară satisfăcător.*

— Cu alte cuvinte, Academia de bucurii și necazuri este cea mai importantă dintre toate! spuse un alt băiețuș cu priviri îndrăznețe și plin de istețime. ceilalți riseră și primul interlocutor al Vedei Kong lămuri:

— O! caută în toate întîietatea. Nu visează decît la conducătorii de odinioară, care nu depindeau de nimeni...

— Este o cale primejdioasă, zîmbi Veda. În calitatea mea de istoric, pot să vă spun că acești mari conducători au fost în realitate oamenii cei mai dependenți și cei mai încătușați.

— Încătușați prin condiționarea acțiunilor lor? întrebă băiatul cu părul ca paiul.

— Chiar așa. Dar aceasta se întîmplă într-o societate care se dezvoltă inegal, și adesea greșit. Acum, întîietatea, locul de frunte, în sensul că acțiunile celorlalți sînt cu neputință fără el, aparține fiecăruia dintre Consilii.

— Dar Consiliul economic? Fără el nimeni nu poate să întreprindă nimic important, obiectă cu prudență Ol, pușintel rușinat, totuși fără să-și piardă cumpătul.

— Poate din cauză că economia formează singura bază reală a existenței noastre. Dar am impresia că ai o concepție oarecum greșită despre locul de frunte... Ați studiat citoarhitectonica* creierului uman?

Băieții răspunseră afirmativ.

Veda le ceru un băț și le desenă pe nisip cercurile care reprezentau cele mai importante instituții mondiale.

— Uite, în centru este Consiliul economic. Să ducem de la el legături directe înspre organele lui consultative: Academia de bucurii și necazuri, Academia forțelor de producție, Academia de stohastică și de previziune. Legătura aceasta laterală duce spre un organ cu activitate de sine stătătoare: Consiliul astronomic, legat nemijlocit

* Citoarhitectonica = studiul detaliat al structurii creierului după distribuirea și specializarea celulelor nervoase. (N. A.)

de Academia radițiilor dirijate și de Stațiunile exterioare ale Marelui Cerc. Mai departe..

După ce desenă pe nisip o schemă complicată, le spuse:

— Toate acestea nu vă amintesc de creierul omenesc? Centrele de cercetări și studii reprezintă centrele senzoriale. Consiliile sînt centre asociative. Știți și voi că întreaga viață este compusă din dialectica atracției și reacției, a ritmului de explozii și de acumulări, din excitare și frinare. Centrul principal de frinare îl formează Consiliul economic, care transpune orice pe tărîmul posibilităților reale ale organismului social și ale legilor lui obiective. Această interdependență dialectică a forțelor opuse, transformată într-o activitate armonioasă, se manifestă atît în funcțiunea creierului nostru, cit și în aceea a societății noastre; și una și cealaltă își continuă necontenit progresul. Odiñoară aceasta se chema cibernetică sau știința de a conduce, iar oamenii se străduiau să reducă cele mai complexe interacțiuni și transformări la operații relativ simple efectuate de mașini. Dar aceasta era un efect al ignoranței noastre. Pe măsură ce știința se dezvoltă, fenomenele și legile termodinamice, biologiei, economiei apăreau tot mai complicate, făcînd să dispară o dată pentru totdeauna concepțiile simpliste despre atomi, medicină sau despre legile de dezvoltare ale societății.

Băieții o ascultau pe Veda cu cea mai desăvîrșită atenție.

— Și ce anume este mai important într-o asemenea orînduire a societății? se adresă dînsa amatorului de conducători. Acesta tăcu incurcat. Primul băiat îi veni însă în ajutor.

— Progresul! declară el cu îndrăzneală.

— Pentru acest răspuns meriți un premiu! strigă ea și, cercîndu-și îmbrăcămîntea, scoase de pe umărul stîng o broșă emailată, ce reprezenta un albatros alb zburînd deasupra mării albastre. O întinse băiatului pe palma deschisă. Copilul nu se putea hotări s-o ia.

— Ia-o ca o amintire a convorbirii noastre de azi și a... progresului! stăruie Veda, și băiatul luă broșa. Ținîndu-și cu mina umărul bluzei ce cădea, Veda porni îndărăt spre parc. Broșa era un dar al lui Erg Noor și faptul că o dăruise la rîndu-i însemna foarte mult — între altele și dorința ciudată de a se lepăda cit mai repede de trecut, de ceea ce a fost și nu mai este.

În rotunda din mijlocul școlii se adunase toată populația acelei cetăți școlare. Evda Nal, îmbrăcată într-o rochie neagră de călătorie, se urcă pe o estradă așlată în centru și luminată de sus și-și pîmba calm privirile peste rîndurile de bănci în amfiteatru. Auditorii amuștră ascultîndu-i glasul limpede și domol.

— 17 ani reprezintă o cotitură în viață. În curînd veți rosti, în adunarea Circumscripției irlandeze, cuvintele tradiționale: „Voi, cei mari, care m-ați chemat pe calea muncii, primiți dorința și priceperea mea, primiți-mi munca și învățați-mă. Dați-mi o mină de ajutor, căci calea este întunecoasă și vă voi urma“. În formula aceasta străveche, printre rîndurile ei, sînt cuprinse foarte multe lucruri, iar azi vă voi vorbi despre ele.

Din fragedă copilărie vi se predă filozofia dialectică, denumită pe vremuri, în cărțile secrete ale antichității: „Taina dualității“. Pe atunci se credea că n-o pot stăpîni decît cei „inițiați“. Astăzi puteți pricepe lumea din cea mai fragedă tinerețe cu ajutorul legilor dialecticii, și marea ei putere este la îndemîna oricui. Ați venit pe lume într-o societate pe care generații de miliarde de oameni au creat-o

și au orînduit-o cu înțelepciune, trudind anonim și luptînd în epocile întunecate de cruzime și tiranie, pentru o viață mai bună. Purtați în voi o moștenire lăsată de acești luptători, dar în același timp și una rămasă de la asupritorii barbari, nemernici și lași. De la infiriparea celor dintii societăți bazate pe diviziunea muncii s-au perindat pe pămînt cinci sute de generații. În acest răstimp, rasele și popoarele s-au amestecat. Oricare dintre voi poartă în sine cite o picătură de sînge, cum se spunea pe vremuri, sau mecanisme ereditare, cum zicem noi acum, moștenite de la cite un alt popor. S-a depus o muncă uriașă pentru a epura ereditatea de urmările folosirii imprudente a radiațiilor și de bolile răspîndite mai înainte care au pătruns în mecanismele acestei eredități. Diferite particularități specifice ale raseilor au determinat, amestecîndu-se, cele mai complexe combinații ale eredității psihologice. Iată de ce psihologia joacă acum un rol atît de important.

Educarea unui om nou reprezintă o muncă de mare finețe, implicînd analiza individuală și o excesivă prudență. A trecut demult timpul cînd societatea se mulțumea cu oameni crescuți oricum, întîmplător, scuzînd defectele lor prin ereditatea și natura animalică a omului. Acum orice om rău-crescut reprezintă o mustrare vie adusă întregii societăți, o greșeală penibilă de care răspunde un colectiv întreg de oameni.

Voi, care nu-ați scăpat încă de egocentrismul propriu vîrstei voastre și de o supraapreciere a Eului vostru, trebuie să vă dați cit mai limpede seama ce mult depinde de voi, în ce măsură vă puteți înșivă crea libertatea și semnificația vieții voastre. Vaste posibilități de a vă alege calea vă stau înainte. Dar această libertate a alegerii înseamnă totodată și o deplină răspundere a alegerii. Visurile omului necivilizat care dorea să se întoarcă în sinul sălbaticii naturi și care lîngea după libertatea comunităților și a relațiilor primitive au dispărut de mult. În fața omenirii ce-a știut să unească mase colosale de oameni stătea alegerea reală: să se supună disciplinei sociale sau să piară. Căci nu există alte căi pentru a putea trăi pe planeta noastră, cu toate că natura ei este destul de generoasă. Acei filozofi absurzi care visau o întoarcere la natură nu înțelegeau și nici nu iubeau cu adevărat natura; căci altfel ar fi cunoscut marea ei cruzime și inevitabila distrugere a tot ce nu se supune legilor ei.

Omul din societatea cea nouă se află în fața necesității impetuoase de a se supune unei disciplinări a dorințelor, a voinței și a gândirii. Lupta cu dușmanul cel mai înverșunat, cel mai primejdios al omului, cu animalul dintr-însul, trebuie dusă în folosul societății și pentru o dezvoltare cit mai mare a intelectului său. Această cale a educării minții și a voinței este acum tot atît de obligatorie pentru oricare dintre noi, ca și educarea trupului muls din necesitățile orbe ale naturii și în folosul necesităților raționale ale societății umane. Studiarea legilor naturii și ale societății cu economia ei au transformat dorința individuală în știință rațională. Cînd spunem „vreau“ subînțelegem: „știu că aceasta se poate“.

Și mai avem în noi un dușman primejdios unul cu care luptăm chiar de la primii pași ai copilului. Este brutalitatea animalică a percepțiilor care uneori pare naturale primitivă. Brutalitatea înseamnă pierderea cheii înțelegerii în consecință și a dragostei, deoarece și măsura înțelegerii o formează tot gradul de afecțiune. Brutalitatea înseamnă apariția unei avidități neastîmpărate care-l face pe om să

rivească la roadele creației altuia, pentru că el însuși devine incapabil să făurească frumosul. Este năzuința spre fericirea brutală a proprietarului, spre posesiunea primitivă și efemeră, în urma căreia nu rămâne decît o surdă nemulțumire.

Noi ne-am străduit să vă deprindem a căuta o fericire cu mult mai mare: fericirea abnegației pe care ți-o procură ajutorul dat celorlalți, bucuria cea adevărată a muncii care încălzește sufletul. V-am ajutat să vă dezbărați de tirania măruntelor dorințe și preocupări, strămutîndu-vă năzuințele într-o regiune mai înaltă, în domeniul științei și al artei. O educație fizică îngrijită, o viață curată și frumoasă dusă de zeci de generații v-au scăpat de cel de-al treilea dușman înspăimîntător al psihicului omenesc: indiferența, nepăsarea unui suflet pustiu și leneș, rezultat al lipsei de energie trupească. Porniți în lume, la muncă, plini de energie, cu un psihic echilibrat, sănătos, purtînd în sufletul vostru — datorită unei corelații firești dintre emoții — mai multă bunățate decît răutate. Cu cît veți fi mai buni, cu atît mai bună și mai ridicată va fi întreaga omenire, deoarece între ea și fiecare dintre noi există o deplină interdependență, creînd în preajma noastră un mediu spiritual elevat, societatea ne va înălța la rîndul ei pe o treaptă superioară.

Vorbitoarea se opri și își netezi părul cum și-l netezea și Rhea, care o urmărea atentă din bancă.

— A fost un timp, urmă Evda Nal, cînd oamenii numeau visuri năzuința de a cunoaște lumea reală. În acest fel, voi veți visa o viață întreagă și veți fi fericiți, căci fericirea o dă cunoașterea, mișcarea, efortul creator și dezinteresat. Devenind propriii voștri stăpîni în domeniul cunoștințelor, veți cuceri aceeași stăpînire și în dragoste. Să nu luați în seamă prăbușirile care urmează momentelor de înălțare sufletească: nu sînt decît aceleași cotituri, pline de legitate, în spirala mișcării, pe care le întîlnim și în restul materiei. Realitatea libertății este aspră, dar ați fost pregătiți pentru ea prin disciplina educației și prin studiile voastre; tocmai de aceea, totul vă este permis vouă, celor care vă cunoașteți răspunderea. Să căutați o fericire nouă și mai mare, o frumusețe și mai strălucitoare, o libertate și mai deplină, faceți lumea și mai bună decît am făcut-o noi, vîrstnicii voștri și de cum au făcut-o strămoșii noștri comuni!

Instalațiile lui Kor Yull se aflau pe un plai de munte, la un kilometru depărtare de observatorul din Tibet al Consiliului astronomic. Acolo, la altitudinea de 4.000 m, nu mai creșteau alți copaci în afara celor aduși din Marte, negri-verzui, fără frunze, cu crengile îndoitte înăuntru, spre vîrf.

Pe povîrnișurile munților se revărsau grohotișurile formate din colțuroase sfîrîmături de stînci. Ici și colo vedeai scinteind imaculate întînderi de zăpadă.

În spatele ruinelor ziduri din diorit* — vestigii ale unei mănăstiri, clădită cu o uimitoare îndrăzneală la această mare înălțime — se vedea un turn de oțel tubular care susținea două arcuri ajutate. Pe aceste arcuri, înclinată în unghi și deschizîndu-se în parabolă spre cer, scintea o spirală uriașă din bronz berilic, presărată cu strălucitoarele puncte albe ale contactelor de reniu.** O altă spi-

* Diorit — roca eruptivă folosită ca piatră de construcție (N.R.).

** Beriliu și reniu — metale rare (N.A.).

rală, îndreptată cu partea ei deschisă spre sol, era aproape lipită de cea dintâi. Sub ea se aflau patru conuri mari acoperite cu un al. j verzu de zirconiu* cu ramificațiile barelor de aducțiune de un metru în diametru. Către ele duceau stâlpi cu inele de ghidaj, formind un bransament temporar pe artera principală a observatorului care avea să primească în timpul emisiilor întreaga energie a stațiilor de pe planetă. Trecându-și mina prin păru-i prăfuit, Ren Boz examina muiumit completările aduse vechilor instalații, pe care voluntarii le montaseră într-un termen nemaipomenit de scurt. Cel mai greu le-a fost să sape în stincă tranșee deschise și foarte adânci. Voluntarii, care, drept recompensă pentru eforturile lor, voiau să asiste la desfășurarea grandioasei experiențe, fuseseră trimiși ceva mai departe de instalații și aleseseră pentru corturile lor povirnișul lin din spatele observatorului. Mwen Mas, care ținea în minile lui toată energia Pământului și căile din cosmos, stătea așezat pe o piatră rece în fața fizicianului și îi povestea scuturându-și spinarea de frig, ultimele amănunte transmise prin Cerc. În timpul din urmă, satelitul 57 fusese folosit exclusiv pentru menținerea legăturii cu navele astrale și planetare și nu mai lucra pentru Cerc. Mwen Mas îi comunică lui Ren Boz moartea lui Viih Oz Ddz lângă steaua E. Deși obosit, fizicianul se învioră și spuse:

— Intr-adevăr, crescându-i la maximum gravitația, steaua E ajunge la o nouă și uriașă încălzire. Se formează astfel o supergigantă violetă, în care colosala forță de gravitație de dinainte se atenuază treptat. Această supergigantă nu mai emite radiații roșii: datorită puterii cimpului gravitațional care mai persistă nu ne parvin decât unde scurte.

— Undele luminoase devin violete extreme și ultraviolete, întări Mwen Mas.

— Nu numai asta. Procesul se dezvoltă mai departe. Cuantele devin tot mai energice, apare un cimp antigravitațional și o zonă anti spațiu — un al doilea aspect al mișcării materiei, necunoscut la noi pe Pământ din cauza scalei de lucru extrem de reduse de care dispunem. N-am putea să realizăm aici nimic asemănător, chiar dacă am arde tot hidrogenul din oceanele planetei noastre...

Mwen Mas făcu în minte un calcul vertiginos.

— Cincisprezece mii de trilioane de tone de apă, transformate în energia ciclului de hidrogen conform principiului relativității masă-energie reprezintă grosso-modo un trilion de tone de energie. Soarele generează pe minut două sute patruzeci de milioane de tone, avem deci radiația soarelui abia pe zece ani.

Ren Boz zîmbi satisfăcut.

— Dar cit ar putea da o supergigantă albastră?

— Cam greu de calculat. Judecă însă și dumneata. În Marele Nor al lui Magellan există o îngrămădire NGC 1910... Scuză-mă, dar m-am deprins să mă folosesc de vechile denumiri și indici ale stelelor!

— N-are nici o importanță. Doar n-avem de gând să ne îndreptăm într-acolo telescoapele.

— În această îngrămădire, cu un diametru doar de 70 de parseci, se numără pe pușin o sută de stele supergigante. Acolo se află supergiganta albastră ES din Peștele de Aur (Dorado), care are în

* Zirconiu — metal rar, foarte rezistent la coroziune (N. A.).

spectru dungi luminoase de hidrogen și dungi întunecate, lângă marginea violetă. Steaua aceasta este mai mare decât orbita Pământului; ce-i drept, este dublă și are o luminozitate de o jumătate de milion de Sori de-ai noștri! Te-ai gândit la o asemenea stea? În aceeași îngrămădire există și stele mai mari, cu un diametru cit orbita lui Jupiter. Ele sînt însă numai pe cale de încălzire după starea E.

— Să lăsăm deoparte supergigantele. Timp de milenii, oamenii au privit nebuloasele inelare din Vărsătorul, Ursa Mică și Lira, fără să știe că în fața lor se află cimpuri neutre de gravitație-zero, care, conform legii repagularității, reprezintă tranziția dintre gravitație și anti-gravitație. Tocmai acolo se și afla enigma spațiului zero.

Ren Boz sări în picioare de pe pragul postului de comandă blindat, construit din blocuri de piatră mari, acoperite cu silicat.

— M-am odihnit. Putem începe!

Inima lui Mwen Mas bătea puternic în piept, de emoție i se pusesse un nod în gît. Oftă adînc, sacadat. Ren Boz părea liniștit. Numai strălucirea febrilă a ochilor săi trăda o mare intensitate de gândire și voință.

Mwen Mas întinse mina lui mare și strînse mina mică, dar fermă, a fizicianului. O inclinare a capului — și silueta înaltă a directorului stațiunilor exterioare se și arătă pe drumul ce cobora spre observator. Vîntul rece urla lugubru, rostogolindu-se de pe uriașii munți înghețați ce se înălțau de o parte și de alta a văii. Mwen Mas simți un fior de gheață. Grăbi pasul, deși n-avea nici un rost să se zorească. Experiența trebuia să înceapă peste o oră, după apusul soarelui.

Izbuti să stabilească legătura cu satelitul 57 pe lungimea de undă corespunzătoare stațiunii de pe Lună. Reflectoarele și ghidajele instalate acolo l-au prins pe epsilon-Tucana pentru cele cîteva minute în care satelitul 57, rotindu-se de la latitudinea nordică 33 pînă la Polul Sud, putea să observe steaua de pe orbita lui. Mwen Mas se așeză la tabloul de comandă din încăperea subterană care semăna mult cu aceea de la observatorul mediteranean.

Revăzînd a mîia oară datele privitoare la planeta stelei epsilon-Tucana, Mwen Mas verifică metodic orbita calculată a planetei și stabili din nou legătura cu satelitul, indicînd o corectare infimezimală. Căzură de acord că, în clipa conectării cimpului, observatorii de pe satelitul 57 vor modifica cu multă prudență și foarte încet direcția, urmînd un arc de cerc de patru ori mai mare decît paralaxa stelei.

Oricît de greu s-ar fi părut că se scurge timpul, în cele din urmă veni și momentul hotărîtor. Pe ecranul de legătură cu instalația experimentală apărură Ren Boz. Părul lui aspru era mai zbîrlit ca niciodată.

Dispercerii stațiunilor energetice, preveniți cu o jumătate de oră mai înainte, comunicară că sînt gata. Mwen Mas puse mina pe manetele de comandă, dar o mișcare a lui Ren Boz, de pe ecran, îl făcu să se oprească.

— Ar trebui să prevenim stațiunea Q de rezervă din Antarctica. Poate că nu ne ajunge energia de care dispunem.

— Am și făcut-o, stațiunea este gata.

Fizicianul se mai gîndi cîteva clipe.

— În peninsula Ciukotka și în Labrador există posturi de energie F. Ar trebui să ne înțelegem cu ei ca să se conecteze pe rețea

în momentul inversiunii cimpului : mă tem că aparatul nu este chiar atât de perfect..

— Am făcut și asta.

Ren Boz se însenină la față și făcu un semn cu mina.

O coloană uriașă de energie ajunse pină la satelitul 57. Pe ecranul emisferic al observatorului apărură fețele tinere și excitate ale observatorilor.

Mwen Mas îi salută pe oamenii aceștia îndrăzneși și se informă cu privire la corectarea erorii semnalate, verifică concordanța coloanei de energie și gradul în care aceasta urmărea satelitul. Canaliză apoi energia spre instalația lui Ren Boz, și capul fizicianului dispăru de pe ecran.

Indicatorii de putere își mișeau acele spre dreapta, arătând continua creștere a tensiunii. Semnalele ardeau tot mai intens, cu o lumină din ce în ce mai albă. Indicatorii de încărcare scădeau însă în salturi, apropiindu-se de linia zero, în măsura în care Ren Boz conecta alte și alte radiante de cimp. Un vuiet puternic venind dinspre instalația experimentală îl făcu pe Mwen Mas să tresară. Dar africanul știa ce are de făcut. O mișcare a manetei, și torrentul de energie de la stațiunea Q năvăli spre ochii magici ai aparatelor pe cale de a se stinge, înviorind acele lor care coborau. De îndată ce Ren Boz conectă inverterul general, acele săriră totuși la zero. Într-o clipă, aproape instinctiv, Mwen Mas conectă dintr-o dată cele două stațiuni F.

Avu impresia că toate aparatele se sting. Intreaga încăpere se umplu de o lumină palidă, ciudată. Orice sunet amuși: directorul stațiilor surzise. Încă o clipă — și umbra morții pluti peste conștiința africanului, amorțindu-i toate senzațiile. Simțind în cap o apăsare ciudată, luptă cu miinile încleștate pe marginea mesei de comandă, gemind din cauza sforțărilor și a durerii îngrozitoare din șira spinării. Într-o parte a încăperii subterane lumina cea palidă deveni mai intensă. Mwen Mas nu-și putu însă da seama ori uitase de unde venea. Poate că dinspre ecran sau din partea instalației lui Ren Boz...

Deodată parcă s-ar fi sfișiat o cortină de negură și Mwen Mas auzi deslușit clipocitul valurilor. Un miros inexprimabil și de neasemuit pătrunse în nările sale larg umflute. Cortina se trăgea spre stînga, în timp ce spre dreapta tot mai unduia încă vechea ceață cenușie. În stînga răsăreau ca niște năluci munții înalți de aramă cu paduricea de copaci albaștri la marginea lor; undele unei mări violete se zbăteau chiar la picioarele lui Mwen Mas. Cortina se trase și mai spre stînga, și Mwen Mas își văzu visul: o femeie cu pielea de aramă stătea așezată pe palierul de sus al scării, la o masă de piatră albă, cu coatele pe suprafața ei lustruită, privind undeva peste apele oceanului. În ochii ei depărtați citi uimirea și extazul. Femeia se ridică în picioare, îndreptîndu-și mijlocul cu o grație infinită și-și întinse mina spre african. Pieptul ei se ridica des, agitat de o respirație adîncă, emoționată. În clipa aceasta de delir, Mwen Mas își aduse aminte de Ciara Nandi.

— OŃa alli kor! spuse femeia și glasul ei melodios, dulce și răsunător pătrunse în inima lui Mwen Mas. Deschise gura ca să-i răspundă, dar cortina se închise. În locul minunatei viziuni izbucni o flacără verde, un șuierat zguduitor străbătu odaia. Pierzîndu-și cunoștința, africanul simți cum o putere totodată irezistibilă și dulce

Il înșfacă, îl incovoae, îl învirtește ca rotorul unei turbine cu turație mare și, în sfârșit, îl turtește de ceva tare... Ultimul său gând a fost: ce se întâmplă cu stațiunea și cu Ren Boz?..

Capitolul VIII INSULA UITĂRII

Colaboratorii observatorului și constructorii, aflați pe coastă la o oarecare depărtare, n-au văzut mare lucru. Pe cerul adinc al Tibetului păru că trece ceva care a întunecat lumina stelelor. Apoi de sus năvăli în cascadă o forță nevăzută care se prăbuși pe instalația experimentală din vârful muntelui. Acolo, luind înfățișarea unui virtej, ridică o imensă masă de pământ și de pietre. O trimbă neagră ca păcura și cu un diametru de un sfert de kilometru își, ca proiectată dintr-un tun hidraulic, spre clădirea observatorului, se avintă în sus, se frânse în două și din nou izbi instalațiile, prefăcându-le în fândări și împrăștiindu-le în toate părțile. Totul n-a durat decît o clipă, apoi s-a făcut iar liniște. În aerul plin de praf rămăsese doar un miros de piatră incinsă și de incendiu, amestecat cu o mireasmă stranie, ce amintea aerul întinderilor maritime.

Oamenii adunați în grabă la locul catastrofei văzură că de-a lungul văii dintre munți și clădiri se întinde un șanț adinc cu marginile topite, iar povirnișul îndreptat spre observator fusese în întregime smuls. Clădirea observatorului rămăsese întreagă. Șanțul ajunsese pînă la peretele răsăritean, distrusese sălile de transformatori și se proptise în cupola camerei subterane, acoperită cu un strat de bazalt topit, gros de patru metri. Bazaltul fusese retezat ca și cum l-ar fi luat cineva cu o uriașă mașină de șlefuit: o parte se menținuse totuși nevătămată, ceea ce a salvat de la o distrugere totală instalațiile subterane ale stațiunii exterioare, în care se afla Mwen Mas.

Intr-o scobitură din sol se închegase un riu de argint revărsat: se topiseră siguranțele stațiunii energetice de recepție. În curînd cablurile rețelei de rezervă au fost restabilite. La lumina reflectorului din vârful farului de pe calea de acces, oamenii văzură o priveliște uimitoare: metalul construcțiilor experimentale fusese întins ca un strat subțire pe tot șanțul, care strălucea de parc-ar fi fost cromat. În malul abrupt al povirnișului, retezat ca de un cuțit uriaș, se încrustase o bucată dintr-o spirală de bronz. Piatra se topise și cursese, formînd un strat sticlos, întocmai ca o ceară roșie sub o pecete incinsă. Cîteva roșiatice volute metalice cu zimți albi ai contactelor de rețiu, infundate în această piatră topită, străluciau în lumina electrică aidoma unei flori încrustate în email. O privire aruncată acestei bijuterii de o sută de metri în diametru trezea în suflet un sentiment de spaimă în fața necunoscutei puteri, care cu puțin înainte bîntuise aici.

După ce coborîrea spre camera subterană a fost degajată de dărîmături, îl găsiră pe Mwen Mas în genunchi, cu fruntea lipită de soclul rece al izolatorului. Directorul stațiunilor exterioare încercase, probabil, să scape de acolo, în clipele cînd își regăsisese conștiința. Printre voluntari erau numeroși medici. Organismul viguros al africanului, ajutat de medicamente tot atît de puternice, reuși să biruie șocul suferit. Sprîjinit din amîndouă părțile, Mwen se ridică clătînîndu-se în picioare.

— Ren Boz? Ce-i cu el?

Oamenii din jurul savantului se întunecară la față. Directorul observatorului le răspunde cu un glas răgușit:

— Ren Boz a fost crunt mutilat. Nu se știe dacă va mai trăi câteva ceasuri...

— Unde este?

— A fost găsit dincolo de dărîmături, pe povirnișul estic. Probabil că fusese aruncat afară din clădirea instalației. În vîrfurile muntelui nu mai există nimic... Pînă și ruinele sînt complet măturate!

— Și Ren Boz a rămas acolo?

— Nu poate fi deplasat. Are oasele zdrobite, coastele rupte, abdomenul... îi e spintecat și intestinele i-au ieșit afară... Se află acolo cinci medici. Deasupra lui s-a ridicat un cort steril de operație. Alături de el se află doi oameni care și-au exprimat dorința să-i doneze sînge. Inima și ficatul artificial au și început să funcționeze.

— Atunci, vă rog, să mă duceți în camera de convorbiri. Stabiliiți legătura cu rețeaua mondială și chemați centrul de informație al zonei nordice. Chemați și satelitul 57!

— Am încercat să-l chemăm, dar nu răspunde.

— Telescoapele au scăpat?

— Da, toate.

— Căutați-l cu ajutorul telescopului și studiați-l, mărindu-l puternic cu ajutorul ajutorului electronic. Să mergem!

Colaboratorul de noapte al Centrului Nordic de informații văzu apărînd pe ecran o față murdară de sînge și praf, cu ochii strălucind febril. În prima clipă nu-și dădu seama că este directorul stațiilor exterioare, o personalitate bine cunoscută pe planetă.

— Trebuie să vorbesc cu președintele Consiliului astronomic Grom Orm și cu psihiatra Evda Nal.

Colaboratorul de serviciu dădu afirmativ din cap și începu să manevreze butoanele și vernierele mașinii de memorizat. Răspunsul veni peste câteva secunde.

— Grom Orm pregătește materiale pentru consiliu și de aceea de o săptămînă locuiește acolo, la Casa de oaspeți. Doriți să chem consiliul?

— Chemați-l! E vorba de viața unui savant de frunte!

Colaboratorul ridică ochii de pe schemele lui.

— S-a întîmplat o nenorocire?

— O mare nenorocire!

— Trec ajutorului meu garda ca să mă pot ocupa exclusiv de treburile dumneavoastră. Așteptați!

Mwen Mas se lăsă în fotoliul ce i-a fost oferit, căutînd să-și adune puterile și gîndurile. În odaie năvăli directorul observatorului.

— Am fixat adînceauri punctul satelitului 57. Nu mai există!

Mwen Mas se ridică în picioare, uitînd de trupul său stîlcit.

— N-a mai rămas decît o bucată mai mare din peretele din față — astroportul, urmă tragică relatare. Acum zboară pe aceeași orbită. Probabil că mai există și unele fragmente mai mici, care n-au fost încă descoperite...

— În cazul acesta, observatorii...

— Au pierit fără doar și poate!

Mwen Mas își încleștă pumnii și-și reluă locul din fotoliu. Se

scurseră câteva chinuitoare clipe de tăcere. În sfârșit, ecranul se aprinse din nou.

— Grom Orm este la aparatul Casei Consiliilor, spuse colaburatorul de serviciu și întoarse o manetă.

Pe ecranul unde se vedea acum o sală mare slab luminată apăru capul atât de caracteristic al președintelui Consiliului Astronautic: o față îngustă părînd că spintecă spațiul, cu un nas mare, coroiat, ochii adinciși sub sprincene colțuroase de septic, curbura întrebătoare a buzelor ferme. Întîlnind privirea lui Grom Orm, Mwen Mas își plecă fruntea:

— Adineauri a pierit satelitul 57!

Grom Orm tresări, figura lui păru să se ascute și mai mult.

— Cum de s-a putut întîmpla una ca asta?

Mwen Mas povesti totul pe scurt și cu multă precizie, fără să ascundă faptul că experiența fusese făcută în secret. Sprincenele președintelui se îmbinară, în jurul gurii se desenară cute adinci. Privirea-i rămase însă calmă.

— Așteaptă puțin, am să mă interesez de ajutorul necesar lui Ren Boz. Crezi că Af Nut?...

— O, dacă ar putea Af Nut!

Ecranul se întunecă. Așteptarea reincepu iar, lungă, chinuitoare. Mwen Mas reușea să se stăpînească numai cu prețul unor eforturi uriașe. Nu-i nimic, nu mai e mult... țafa-l și pe Grom Orm!

— L-am convins pe Af Nut și i-am pus la dispoziție o navă planetară. Pentru a-și pregăti aparatajul și asistenții, are nevoie de mai puțin o oră. Peste două ore va sosi la observatorul vostru. Pregătiți cele necesare pentru a transporta pînă la rînit o încărcătură mare... Acum să vorbim de dumneata. Experiența a izbulit?

Întrebarea îl găsi pe Mwen Mas nepregătit. Il văzuse, desigur, pe epsilon-Tucana. Dar oare fusese aceasta o reală luare de contact cu lumea aceea nespus de depărtată? Sau poate numai o halucinație produsă de emoțiile trăite de dorința lui fierbinte! Putea el, un savant, să declare sus și tare lumii întregi că experiența lui a reușit, că pentru repetarea ei este nevoie de noi eforturi, investiții și jertfe? Nevrînd să expună riscului pe nimeni altul, Ren Boz și cu el lucra-seră la această experiență singuri, numai ei doi.

— N-am nici o dovadă că experiența a reușit. Nu știu ce va spune Ren Boz... dacă va mai putea vorbi.

Pe fața lui Grom Orm se zugrăvi cea mai sinceră dezamăgire. Pînă atunci nu fusese decît atent, acum însă deveni sever.

— Și ce ai de gînd să faci?

— Vă rog să-mi dați voie să predau imediat lui Junii Ant stațiunile exterioare. Nu mai sînt demn să le conduc nici măcar o singură clipă. Pe urmă... rămîn cu Ren Boz pînă la sfîrșit... Africanul se opri o clipă și se corectă: ...pînă la sfîrșitul operației. După aceea, mă retrag pe Insula Uitării pînă la ziua judecării... M-am și condamnat singur!

— Se poate să ai dreptate. Totuși, deoarece mai multe împrejurări îmi sînt neclare, mă aștin să emit vreo judecată. Fapta dumitale va fi analizată la prima ședință a consiliului.

Grom Orm privi lung la african, de parc-ar fi vrut să mai adauge ceva, dar, în cele din urmă, făcu doar un gest de adio. Ecranul se stînsese tocmai la timp, pentru că nefericitul savant simți că-și pierde cunoștința.

— Comunicați Evdei Nal tot ce s-a întâmplat, mai spuse el în șoaptă adresându-se directorului observatorului, apoi se prăbuși pe podea, făcând câteva încercări zadarnice de a se ridica și rămase nemșcat.

În centrul atenției, la Observatorul din Tibet, stătea acum un om scund și vinjos al cărui ochi mongolic era luminat de un zîmbet vesel. Era ilustrul chirurg Af Nut. În gesturile și vorbele lui avea ceva extraordinar de imperativ. Asistenții sosiți o dată cu el i se supuneau cu acea bucurie cu care, probabil, odinioară ostașii îi urmau pe marii conducători de armate. Dar marele prestigiu al maestrului nu părea să înăbușe propria lor inițiativă. Era un grup extraordinar de armonios al unor oameni puternici, vrednici de a se război cu cel mai de temut dușman al omului — moartea.

Affind că genealogia lui Ren Boz nu fusese încă primită, Af Nut izbucni în imprecații furioase. Se liniști însă tot atât de repede aflind că Evda Nal este aceea care întocmește informația cerută și că o va aduce în persoană.

Directorul observatorului se informă prudent pentru ce anume era nevoie de arborele genealogic și în ce măsură îi puteau ajuta lui Ren Boz îndepărtații săi strămoși. Af Nut clipi viclean cu un aer tainic:

— Evidența exactă a genealogiei fiecărui om se ține nu numai spre a putea înțelege structura sa psihică și pronosticurile ce se pot face în această direcție. Tot atât de importante sînt și datele privind particularitățile sale fiziologice, gradul de rezistență al organismului, sensibilitatea electivă față de traumatisme și alergia față de medicamente. Alegerea tratamentului nu poate fi cu desăvîrșire exactă fără înțelegerea structurii ereditare și a condițiilor în care au trăit strămoșii.

Directorul voi să mai întrebe ceva, dar Af Nut îl opri:

— Am dat un răspuns care-ți permite să reflectezi asupra lui. N-am timp de mai mult!

Directorul bișui niște scuze pe care chirurgul nu mai stătu să le asculte.

Pe o platformă pregătită la poalele muntelui se construia o clădire transportabilă — sala de operație, se aducea apa, curentul electric și aerul comprimat. Muncitorii care se adunaseră aici în număr foarte mare își ofereau care mai de care serviciile, astfel încît clădirea fu montată în trei ore. Dintre medicii prezenți, printre voluntari, ajutoarele lui Af Nut aleseră cincisprezece oameni pentru a deservi clinica chirurgicală ridicată atât de rapid. Îl transportară pe Ren Boz sub o boltă transparentă din materie plastică, sterilizată în întregime și purtată cu aer steril, furnizat de filtre speciale. Af Nut și patru dintre asistenții săi intrară în prima secție a sălii de operație și rămaseră acolo timp de câteva ceasuri, supunându-se acțiunii unor unde speciale și a unui gaz saturat cu emanații dezinfectante pînă cînd chiar și respirația lor deveni sterilă. Atunci începu o activitate rapidă și sigură.

În timp ce oasele sfărîmate și vasele sanguine sfișiate ale fizicianului erau sudate cu ajutorul unor agrafe și cusături din tantal*, care nu produceau iritații în țesuturile organice, Af Nut se ocupă

* Tantal — metal rar, foarte rezistent la coroziune (N.A.).

de viscerale vătămăte. Degajate din țesuturile moarte, stomacul și intestinele rănite au fost cusute și cufundate într-un recipient cu lichidul B-314, un cicatrizant rapid care corespundea particularităților somatice ale organismului. După aceasta, Af Nut trecu la operația cea mai dificilă. Fu scos de sub coaste ficatul înnegrit, străpuns de fragmente de oase, și, în timp ce asistenții îl țineau în mină, Af Nut îl desprinse cu o siguranță uimitoare și îl degajă de firicelele subțiri ale nervilor autonomi aparținând sistemului simpatic și aceuia parasimpatic. Cea mai neînsemnată atingere adusă unei înfime ramificații putea duce la leziuni grele și ireparabile. Cu o mișcare fulgerătoare, chirurgul tăie vena portă și fixă la capetele ei țevile unor vine artificiale. Același lucru fu apoi făcut și cu arterele, după care Af Nut puse ficatul într-un recipient special cu lichidul B-3. După cinci ore de operație, toate organele lui Ren Boz ce suferiseră leziuni se aflau fiecare într-un alt vas, iar prin vinele lui circula singele artificial pompat de propria-i inimă sănătoasă, care era ajutată de un cord automat. Acum se putea aștepta vindecarea organelor extrase. Af Nut n-ar fi putut înlocui pur și simplu ficatul vătămăat cu un altul, dintre cele păstrate în fondul chirurgical al planetei, întrucât pentru acest lucru ar fi fost nevoie de cercetări suplimentare, iar starea bolnavului nu permitea să se piardă nici măcar un singur minut. Alături de trupul său nemișcat, întins ca un cadavru în sala de disecție, rămase de gardă unul dintre chirurghi pînă cînd următorul schimb de medici își va fi terminat sterilizarea.

Ușile împrejmuirii de protecție ridicate în jurul sălii de operație se deschiseră, și Af Nut apără, înconjurat de asistenții săi minjiți de singe. Evda Nal, obosită și palidă, îl întîlni cea dintîi și îi întinse arborele genealogic al lui Ren Boz. Af Nut îl luă cu nerăbdare, îl parcurse și răsufliă ușurat:

— Sper că totul va decurge în cele mai bune condiții. Antecedentele sînt favorabile. Să mergem să ne odihnim!...

— Dar... dacă se trezește?

— Vino fără teamă! Nu poate să se trezească, ar fi prea mult pentru el.

— Cît timp va trebui să așteptăm?

— Patru-cinci zile. Dacă datele biologice sînt exacte și calculele juste, vom putea opera din nou, punînd toate organele la locul lor. Apoi va trebui să-și revină în fire...

— Cît timp puteți rămîne aici?

— Zece zile. Din fericire, catastrofa a survenit tocmai într-o perioadă de intrerupere în activitatea noastră. Profit de ocazie ca să vizitez Tibetul: n-am mai fost aici. Prin forța lucrurilor sînt nevoit să trăiesc acolo unde se află cei mai mulți oameni, adică în zona populată!

Evda Nal îi aruncă chirurgului o privire plină de admirație. Af Nut încruntă din sprincene și zîmbi.

— Te uiți la mine așa cum, probabil, lumea se uita înainte la cîte un idol. Nu șade bine pentru cea mai înțeleaptă dintre elevele mele!

— Într-adevăr, vă văd într-o lumină nouă. Pentru prima oară, viața unui om ce-mi este drag se află în miinile unui chirurg. Acum înțeleg și eu ce simt oamenii care au avut parte în viața lor să se

intilnească cu măiestria dumneavoastră... O măiestrie neasemuită, imbinată cu imense cunoștințe!

— Prea bine! Dacă-ți face plăcere, n-ai decit să mă admiri. Iar între timp eu îi voi face fizicianului dumitale nu numai a doua, ci și a treia operație..

— Care a treia? se miră Evda Nal, dar Af Nut, făcându-i ștregărește cu ochiul, arată înspre cărăruia care urca de la observator. Cu capul lăsat în piept, venea încet către ei Mwen Mas.

— Iată încă unul care de nevoie a ajuns să-mi admire arta. Dacă nu poți dormi, stai de vorbă cu el. Eu unul am absolută nevoie de odihnă. Așa semizeu cum sînt, în fond tot animal rămin, un animal care obosește și are nevoie de somn.

Chirurgul dispăru după o ieșitură a dealului unde fuseseră repartizați temporar medicii sosiți cu planetonava. Evda Nal văzu de departe cit de tare se trăsese la față, cit de îmbătrinit părea directorul stațiunilor exterioare.., adică fostul director. Ii povesti tot ce aflase de la Af Nut, și africanul oftă ușurat.

— Atunci plec și eu peste zece zile!

— Crezi că faci bine ce faci, Mwen? Sînt încă mult prea buimăcită de cele întimplate ca să pot judeca obiectiv. Mi se pare însă că pentru vina dumitale nu meriți o condamnare atît de categorică.

Mwen Mas se strimbă dureros:

— Teoria strălucită a lui Ren Boz m-a pasionat. M-am lăsat antrenat de ea, dar n-aveam dreptul să folosesc chiar de la primul experiment întreaga energie a Pămîntului.

— Dar Ren Boz demonstrase că experiența ar fi inutilă cu o energie mai mică, obiectă Evda.

— Ai dreptate. Trebuia totuși să fi făcut oarecare experimente prealabile. Am fost nerăbdător ca un copil și n-am vrut să aștept ani și ani. Nu te mai osteni să mă convingi: Consiliul nu va face decit să confirme hotărîrea mea, pe care n-o va anula nici Controlul Cinstei și al Dreptății.

— Sînt și eu un membru al Controlului!

— Dar în afară de dumneata mai fac parte din el încă zece oameni. Și, intrucît cazul meu privește întreaga planetă, va trebui să hotărîți cu forțele unite ale Controlului din sud și din nord, așadar 21 de oameni în afară de dumneata.

Evda Nal puse o mină pe umărul africanului:

— Să stăm jos, Mwen! Nu te ții încă prea bine pe picioare. Știi că primii medici care l-au consultat pe Ren au vrut să facă un consult al morții?

— Știu. Lipseau însă doi oameni. Medicii sînt conservatori, iar conform dispozițiilor celor vechi, pe care n-au ajuns încă să le abroge, moartea ușoară a unui bolnav nu poate fi hotărîită decit de către 22 de oameni.

— Nu-i mult de cînd consultul morții se compunea din 60 de medici!

— Este o rămășiță a vechilor temeri de abuz. Din pricina acestora, odinioară medicii îi osindeau pe bolnavi la chinuri groaznice, iar pe rudele și prietenii lor la cumplite suferințe morale atunci cînd nu mai exista nici o salvare, iar moartea ar fi trebuit să fie ușoară și rapidă. Dar de data aceasta, vezi cit de folositoare

a fost tradiția? Au lipsit doi medici, iar eu am reușit să-l aduc pe Ai Nut... Mulțumită lui Grom Orm.

— Tocmai asta am și vrut să-ți reamintesc. Consultul care a hotărât moartea duminică socială este deocamdată compus dintr-un singur om.

Mwen Mas luă mâna Evdei și-și lipi buzele de ea. Tinăra femeie îi îngădui gestul acesta, care exprima o prietenie puternică și caldă. În momentul acela, ea era singurul prieten al acestui om viguros, însă încercat atât de greu. Dar dacă în locul ei ar fi fost Ciara? Nu, pentru a o întâmpina acum, africanul ar fi avut nevoie de un avânt al sufletului pentru care deocamdată n-avea încă forța necesară. Fie să meargă totul deocamdată așa, până la vindecarea lui Ren Boz și intrarea Consiliului Astronautic!

— Nu știi care este cea de-a treia operație la care va fi supus Ren? schimbă ea subiectul. Mwen Mas se gândi o clipă, apoi își aduse aminte de cele ce-i spusese Ai Nut:

— Vrea să profite de faptul că Ren Boz este în momentul de față sub operație ca să-i curețe organismul de entropia acumulată. Ceea ce de obicei se face cu mult mai încet și mai dificil prin fiziohemoterapie, va putea fi efectuat mult mai rapid și mai temeinic cu ajutorul chirurgiei.

Evda Nal își aminti despre cele învățate cu privire la bazele longevității despre curățirea organismului de entropie. Strămoșii depărtați ai omului — peștii, șopirlele, copacii — lăsaseră în organismul său stratificări de structuri fiziologice contradictorii, fiecare dintre structurile cele vechi posedând particularitățile sale în formarea reziduurilor entropice ale activității vitale. Aceste sectoare ancestrale ale acumulărilor de entropie, vechi focare ale îmbătrânirii și ale bolilor, au început să fie supuse unei curățiri energetice prin spălări chimice și prin acțiunea razelor.

În natură, eliminarea entropiei din organisme vii apare tocmai ca necesitatea lor de a se naște din indivizi diferiți proveniți din locuri depărtate. Această restructurare a eredității în luptă cu entropia și această sorbire de forțe noi din lumea înconjurătoare constituiau cea mai complexă enigmă a științei la dezlegarea căreia au muncit de mii de ani biologi, fizicieni, paleontologi și matematicieni. Merita însă osteneală: viața a putut fi prelungită aproape până la două sute de ani, iar ceea ce e mai important, a dispărut cu desăvârșire bătrânețea...

Mwen Mas ghici gândul psihiatrei.

— Mă gindeam la o nouă și mare contradicție din viața noastră, spuse el încet. Pe de o parte avem o medicină biologică bine înarmată, care dăruiește organismului forțe noi, iar pe de altă parte, activitatea creatoare a creierului, care se intensifică mereu și ne consumă rapid. Cît de complicat este totul în ținutarea lumii noastre!

— Deocamdată frinăm dezvoltarea celui de-al treilea sistem de semnalizare al omului, consimți Evda Nal. Descifrarea gândurilor altora ușurează mult comunicarea dintre indivizi, cere însă o mare cheltuială de forțe și slăbește centrele de frinare, ceea ce constituie lucrul cel mai primejdios...

— Și totuși majoritatea oamenilor, adevărații muncitori, nu trăiesc decît jumătate din vîrsta posibilă din cauza puternicei tensiuni nervoase. Pe cît am înțeles, medicina nu poate lupta împotriva

acestui neajuns. Doar dacă ar interzice munca... Dar care dintre noi și-ar lăsa munca de dragul citorva ani de viață în plus?

— Nici unul. Căci moartea este de temut și te face să te agăți de viață numai atunci când ți-ai închis viața în lumea ta interioară, așteptând zadarnic bucurii netrăite, rosti gânditor Evda Nai spunându-și fără să vrea că, poate, pe Insula Uitării oamenii trăiesc mai mult ca oriunde.

Mwen Mas îi ghici din nou gândul și-i propuse cu o nuanță de asprime în glas să se întoarcă la observator pentru a se odihni. Și Evda se supuse.

*

Glisorul * traversa strîmtoarea Palk sărind peste talazuri lungi. Din față bătea un vînt puternic. Cu trei mii de ani în urmă aici se aflaseră bancuri și stînci de mărgean, al căror nume fusese pe atunci: puntea lui Adam. Procese biologice recente formaseră, în locul acelor bancuri, o mare scufundătură, iar acum apele întunecate clipeau deasupra genunej ce despărțea omenirea avîntată spre viitor de lumea celor stăpîniți de umbrele trecutului. Stînd lîngă balustradă, Mwen Mas privea, crescînd treptat la orizont, Insula Uitării, care, pe hărțile vechi, era numită Ceylon.

În cele trei porturi situate la nord-vest, la sud și pe litoralul de est al insulei erau aduse rezerve alimentare, conservate pentru un mare număr de ani; aceste stocuri de hrană ajutau locuitorilor să învingă fără greutate dese perioade de recoltă proastă, de epizootii sau alte neajunsuri ale unei agriculturi primitive, a căror consecință era foametea. Cei trei administratori principali ai insulei locuiau și ei în nord, în sud și în răsărit și purtau titlul de șefi ai crescătorilor de vite, ai agricultorilor și ai pescarilor. Oamenii aceștia aleși de locuitorii insulei erau voluntari și energici și ar fi devenit probabil niște tirani nemiloși de nu s-ar fi aflat sub permanenta supraveghere a Consiliului Economic, a celui al Sănătății, precum și a Controlului Cinstei și Dreptății.

Uneori criminalii deportați aici, așa-ziii „tauri“, urîți de întreaga omenire, urzeau comploturi și răscoale, care provocau inevitabil victime în rândurile insularilor. Detașamentele de nimicire erau tot atît de necruțătoare față de asasinii conștienți ca și față de rechini, bacterii și reptile veninoase, iar armamentul lor puternic excludea orice posibilitate de izbîndă din partea unor asemenea „tauri“. Din cauza aceasta, încercările de răzvrătire împotriva ordinii sociale mondiale și a ordinii deveneau din ce în ce mai rare. Populația insulei trăia în pace cu restul planetei. Mwen Mas se gîndi o clipă dacă nu cumva era și el un „taur“, dar îndată alungă indignat această idee. „Taurii“ erau oameni înzestrați cu putere și energie, dar cu desăvîrșire lipsiți de compasiune față de suferințele străine și nu urmăreau decît satisfacerea nevoilor lor, de obicei foarte josnice. Asemenea oameni, al căror caracter era rezultatul unor întimplătoare combinații ale eredității, trebuiau să fie educați o viață întreagă pentru a putea deveni membri destoinici ai societății. Cei care nu voiau să facă acest lucru nimereau, de obicei, pe Insula Uitării.

* Ambarcațiune marină, care alunecă pe suprafața apei, cu ajutorul unui propulsor cu reacție (N. R.).

Mecanicul de pe glisor se apropie de african.

— Sînt valuri mari. Nu cred că vom reuși să tragem la mal, talazurile trec peste dig. Vom fi nevoiți să ancorăm în portul de sud...

— Nu-i nevoie. Aveți plute de salvare. Îmi voi băga hainele înăuntru și voi ajunge singur la mal.

Mecanicul și timonierul se uită cu respect la Mwen Mas. Valurile albicioase, tulburi se înălțau pe banc, rostogolindu-se în cascade grele și tunătoare. Mai aproape de mal, vălmășagul valurilor învirtețea nisipul și spuma, rostogolindu-se pînă hăt-depart de plaja întinsă. Norii, care atîrnau jos de tot, deasupra apei, lăsa să se cearnă o ploaie măruntă și caldă. Prin perdeaua ei neguroasă abia dacă se zăreau pe mal siluetele cenușii ale unor oameni.

Mecanicul și timonierul se uită unul la altul, în timp ce Mwen Mas se dezbrăca și-și împătorea hainele. Cei care se îndreptau spre Însula Uitării ieșeau de sub tutela societății, în care orice om răspundea pentru ceilalți; de aceea pasagerul lor nu mai era supus nici protecției, nici sfaturilor lor. Întrucît însă persoana lui Mwen Mas inspira o involuntară stimă, timonierul se simți dator să-l prevină despre marile primejdii ce-l așteptau. Africanul făcu un semn de nepăsare. Mecanicul îi aduse un mic geamantan, care se închidea ermetic.

— Luați-l! Aveți aici rezerve de hrană concentrată pentru o lună de zile. Am auzit că cei de acolo sînt foarte puțin darnici, în ceea ce privește hrana.

După o clipă de gîndire, Mwen Mas luă proviziile și le puse împreună cu hainele lui în interiorul micii plute. După ce o închise ermetic, trecu peste balustradă:

— Înțoarceți! comandă el.

Glisorul se aplecă pe o parte, luînd un viraj scurt. Proiectat lateral, Mwen Mas începu să lupte cu valurile. Cei de pe glisor îl văzură săltat pe creasta talazurilor furioase, prăbușindu-se în golurile dintre ele și apărînd din nou.

— Puternic cum e, se descurcă el, spuse mecanicul răsufînd ușurat.

Elicea glisorului scoase un uruit puternic, și micul vas se repezi înainte, săltat de un val. Pe țarm silueta întunecată a lui Mwen Mas apără o clipă, apoi fu mistuită în negura ploii.

În întîmpinarea lui, pe nisipul bătut de ape, venea un pîlc de oameni goi, purtînd doar o legătură peste șolduri. Trăgeau triumfător după ei un pește mare, care se zbătea din răspuțeri. Văzîndu-l pe Mwen Mas, oamenii se opriră.

— Un nou venit din lumea cealaltă, spuse zîmbind unul dintre pescari. Vino la șeful nostru.

— Pentru ce?

Mwen Mas examina, deschis și prietenos, pe noii săi tovarăși de viață.

— Așa se obișnuiește aici! Și poți să nu te îmbraci. Tot plouă... și ne purtăm toți așa...

Administratorul local, unul dintre numeroasele ajutoare ale șefului pescarilor, îl examină curios pe african.

— Cum de-ai nimerit aici? Sau n-ai mai putut să rabzi atîta ordine? întrebă el ironic.

Lui Mwen Mas nu-i plăcu această atitudine. Se grăbi deci să arate ce-l adusese în aceste locuri și spuse cu sinceritate că, în

ciuda celor intimplate, el continuă să se simtă legat sufletește de lumea lui. Dar administratorul nu-l crezu, spre marea uimire a africanului, care n-avea nici cea mai mică idee despre minciună sau ipocrizie.

— Oamenii care nu cunosc întreaga putere a încrederii sînt niște nevoiați, răspuse Mwen Mas cu o veche zicală.

Administratorul nu se supără, ci doar îl privi pe noul venit cu tristețe și compătimire.

— Nu ne putem înțelege... Ajunge! Te voi primi în mijlocul pescarilor noștri, căci inoși foarte bine și ești puternic...

— Mi-ar fi cam greu să trăiesc aici, pe malul mării, scrutînd zările și gîndindu-mă la minunata lume pe care am pierdut-o. Prefer să mă duc mai departe, să lucrez pe podișurile crescătorilor de vite...

— Bine, du-te! spuse administratorul arătînd cu mîna către sud-est, unde printr-o spărtură a norilor se vedeau treptele albastrii ale munților îndepărtați. Este însă o cale lungă și nu-ți putem da alimentele de care ai avea nevoie pînă acolo.

Mwen Mas se încruntă. Convorbirea aceasta binevoitoare, dar inutilă îl obosise. Aștepta cu nerăbdare să rămînă singur. Porni deci cu pasul său larg pe drumul șerpuitor care suia spre o regiune de dealuri.

*

Evda Nal o găsi pe Ciara Nandi la Palatul Informațiilor, al cărui interior, cu coloanele lui înalte cu întretăieri de raze venite de sus, făcea să te gîndești la o catedrală.

Tinăra fată stătea rezemată de un pilastru, Evda Nal îi aprecie toaleta simplă și elegantă ca întotdeauna: o fustă scurtă, albă cu albastru, strînsă la spate cu funda cordonului, o bluză albă foarte decoltată, pantofiori tot albi cu funde albastre.

Aruncînd prietenii sale o privire peste umăr, Ciara se învioră, și în ochii ei triști se aprinseră licăriți de bucurie.

— Ce cauți aici, Ciara? Am crezut că te pregătești de un nou dans care să ne uimească; cînd colo te-ai pasionat de geografie!

— Vremea dansurilor a trecut, răspuse grav Ciara. Aleg acum o ocupație în sfera activității pe care o cunosc. Am găsit de lucru în deșertul Atakama, la o stațiune de cultivare a plantelor perene... Ce mult mi-a plăcut să lucrez în Oceanul Atlantic! Mă simțeam atît de senină și plină de bucurie în mijlocul atotputernicei mări. Îmi plăcea să mă joc și să mă iau la trîntă cu valurile ei năpraznice...

— Și eu, ori de cîte ori mă cuprinde melancolia, îmi amintesc de vremea cînd, tinăra infirmieră, lucram la sanatoriul de boli mintale din Noua Zeelandă. Așa e și cu Ren Boz: acum, după îngrozitoarea lui rănire, spune că niciodată n-a fost mai fericit decît atunci cînd lucra la reglarea egalizatorilor de helioplan... Dar știi și dumneata, Ciara, că acesta-i un semn de slăbiciune. Este oboseala produsă de imensa încordare pe care ai cheltuit-o spre a te menține la marea altitudine creatoare a artei dumentale.

— N-ai idee, Evda, ce se petrece în sufletul meu! Pregătirea fiecărui dans înseamnă pentru mine o entuziastă căutare. Simt și știu că le pot dărui din nou oamenilor frumosul, că-i pot bucura și le pot răscolii cele mai adînci sentimente... Și aceasta mă susține.

Dar iată că vine și clipa realizării. Și atunci mă dăruiesc toată unui avânt pătimas, flăcării care arde, nestinsă, în mine... Cred că aceasta li se transmite și spectatorilor, și de aceea dansul are un răsunet atât de puternic. Mă dăruiesc toată vouă, tuturora... Nu este vorba numai de un joc al vieții clocotitoare, cum o crezi dumneata!

— Și pe urmă vine reacția? Prăbușirea?

— Da! Mă simt ca un cintec care s-a dus și s-a risipit în văzduh, ca o regină detronată dintr-o împărăție ce nu mai este... Nu crez nimic care să rămână întipărit în gând...

— În schimb, faci mai mult: lași o urmă în sufletele oamenilor.

— Este ceva atât de invizibil și de abstract...

— N-ai fost încă îndrăgostită, Ciara?

Tinăra fată își coborî genele, își ridică bărbia și suspină:

— Așa pare? răspunse ea tot printr-o întrebare.

Evda Nal clătină din cap.

— Vorbesc de o dragoste foarte puternică... Vorbim însă lucruri abstracte, pe cînd eu am de discutat cu dumneata o problemă urgentă, ce are o legătură imediată cu cele spuse adineauri. Mwen Mas...

Ciara tresări, dar Evda o simți cum se închide în sine. De aceea o luă de braț și o duse într-una dintre absidele laterale ale sălii, în care lemnăria întunecată forma o sobră armonie cu albastrele panouri aurite și cu vitraliile ferestrelor largi, în arcade.

— Draga mea Ciara, ești asemenea unei flori terestre, îndrăgostită de lumină și transplantată pe planeta unei stele duble. Pe cerul dumitale se plimbă doi sori — unul albastru și celălalt roșu; și floarea nu știe către care dintre ei să-și întoarcă fața. Ești însă o fiică a Soarelui roșu. De ce atunci te-ai întoarce spre cel albastru?

Cu un gest ferm și duos totodată, Evda Nal o atrase pe tinăra fată lângă umărul ei înalt. Ciara se lipi deodată de ea. Vestita psihicistă mîngia cu o duioșie de mamă părul ei bogat, puținel aspru, și se gindea că milenii de educație au izbutit să substituie mărunțelor bucurii egoiste ale omului altele mari și comune. Totuși cît de departe mai era de triumful asupra singurătății sufletului și încă a unui suflet atât de complex, ce fremăta de senzații și impresii!...

— Știi ce i s-a întimplat lui Mwen Mas? spuse ea tare, după o vreme.

— Desigur. Întreaga planetă vorbește de experiența lui nerecuzită!

— Dar dumneata ce părere ai?

— Că are dreptate!

— Aceasta-i și părerea mea. Tocmai de aceea trebuie să-l scoatem din Insula Uitării. Peste două luni se ține sesiunea anuală a Consiliului Astronautic Greșeala comisă de el va fi supusă dezbaterei, apoi hotărîrea va fi înaintată spre aprobare Controlului Cinstei și Dreptății. Am toate motivele să cred că verdictul va fi blind; trebuie însă ca Mwen Mas să se aște aște. Pentru un om care simte viața cu aceeași intensitate ca și dumneata, nu este bine să rămînă prea mult pe insulă, mai cu seamă în singurătate.

— Dar eu cum pot...

— Ciara, fetița mea, nu spune asta! V-am văzut împreună și știu ce înseamnă unul pentru altul. Să nu-l condamni pentru faptul că n-a mai căutat să te revadă, că a fugit de dumneata. Înțelege cît de greu trebuie să-i fie unui om asemănător dumitale să vină înaintea ființei iubite ca un învins, vrednic de milă...

— Nu mă gîndesc la asta, Evda. Mă întreb dacă așa cum este acum, ostenit, frînt, mai are nevoie de mine... Mi-e teamă. Poate că n-are energia necesară pentru un elan de rîndul acesta nu al rațiunii, ci al sentimentelor... pentru iubirea aceea creatoare de care cred că avem nevoie amîndoi... Aceasta ar însemna pentru el o a doua dezamăgire, ar pierde orice încredere în sine. Și n-ar suporta acest lucru. M-am gîndit și eu că, în clipa de față, ar fi cel mai bine să-l iubesc... în deșertul Atakama!

— Ciara, ai dreptate. Dar nu uita că, o dată plecat din lumea noastră, el nu mai are nici un sprijin. M-aș fi dus eu la el, dar îl am pe Ren Boz, care este grav rănit și are atîta nevoie de mine. Veter a fost chemat să construiască un nou satelit. De aceea cred că nu greșesc spunîndu-ți cu toată hotărîrea: du-te la el și nu-i cere nimic, nici măcar o privire duioasă, nici un fel de planuri de viitor, nici un pic de dragoste... Du-te numai și numai ca să-i dai o mînă de ajutor, să sîdești în sufletul său ideea că n-are dreptate și că trebuie să se întoarcă în lumea noastră. Ești în stare să faci acest lucru. Ciara! Te duci?

Cu respirația întretăiată, tînăra fată își lipi fruntea de umărul Evdei și-și ridică spre ea ochii înlăcrimați, dar plini de o copilărească încredere:

— Chiar astăzi!

Evda Nal o sărută cu dragoste:

— Ai dreptate, trebuie să ne grăbim. Pe Calea Spirală ajungem împreună pînă în Asia Mică. Ren Boz se află pe insula Rodos într-un sanatoriu de chirurgie; eu rămîn la el, iar pe dumneata te voi trimite la Deir ez Zor, la baza „spironavelor de ajutor tehnico-medical” care fac curse în Australia și Noua Zeelandă.

Șeful trenului nr. 116/7c le poartă pe amîndouă la postul central de comandă. Cele două femei urcară o scară în spirală, străbătută culoarul de sus și ajunseră într-o cabină mare; era un elipsoid de cristal aflat la șapte metri deasupra terasamentului. De acolo, supravegheau drumul doi mecanici, despărțiți prin clopotul înalt și piramidal al conducătorului-robot electronic. Ecranele paraboloidale ale televizoarelor permiteau să se vadă tot ce se petrecea în dreapta, în stînga și în spatele trenului. Antenele dispozitivului de avertizare care vibrau pe acoperiș trebuia să semnaleze apariția oricărui obiect străin aflat pe cale, cu 50 de kilometri înainte, deși un asemenea caz nu se putea produce decît printr-un concurs de împrejurări cu totul neobișnuit.

Evda și Ciara se instalară pe o canapea de lingă peretele din spate al cabinei, cu o jumătate de metru mai sus de fotoliile mecanicilor. Se lăsară furate de farmecul marelui drum care zbura în împințirea lor, cu o viteză de 200 de kilometri pe oră. Urișa Calei Spirală străbătea masive muntoase, gonea deasupra cîmpurilor pe niște terasamente colosale, trecea strîmtori și golfuri maritime pe rampe scunde cu baza în adîncurile apelor. De o parte și de cealaltă a rampei, suflul aerului spintecat de vagoanele late de zece metri făcea să se agite marea liniștită a arhipelagului. Dire de valuri mari se împrăștia în evantai, întunecînd apele albastre, transparente și sîră ucitoare.

Cele două femei se despărțiră într-o gară, situată nu departe de lîtera ul apusean al Asiei Mică. Evda se sui într-un electrobus care avea s-o ducă pînă la portul cel mai apropiat, iar Ciara își urmă

drumul pină la marginea fostului deșert sirian, unde se afla Deir ez Zor, aeroportul de spironave.

Niciodată nu va uita Ciara Nandi chinuitoarele ceasuri petrecute la Deir ez Zor, în așteptarea spironavei. Încearca să-și închipuie înțelegerea ei cu Mwen Mas și-și făcea planuri privitoare la cercetările ce va trebui să întreprindă pe Insula Uitării...

În sfârșit, văzu așternându-se la picioarele ei cimpurile nesfârșite de termoelemente din deșerturile Neud și Rub el Hali, uriașele heliocentrale, care transformau căldura soarelui în energie electrică. Spironava străbătu într-o clipă litoralul meridional al Peninsulei Arabe și acum zbura pe deasupra Oceanului Indian. Pentru un aparat atât de rapid, cinci mii de kilometri reprezentau o distanță neînsemnată. În curând, petrecută de urări de grabnică înapoiere, Ciara Nandi ieși din spironavă mișcându-și cu greu picioarele amorțite.

Directorul stației de aterizare îi încredință fiicei sale un mic glisor ca s-o conducă pe Ciara în Insula Uitării. Cele două fete se bucurau din suflet de cursa vertiginoasă a micului vas, care săgeta uriașele valuri din largul mării. Glisorul se îndreptă spre malul răsăritean al Insulei Uitării anume spre marele golf Trinkomali, unde se afla una dintre stațiunile medicale ale Lumii celei Mari.

Palmieri înalți salutară sosirea Ciarei plecându-și frunzele lanceolate* spre valurile care clipeceau pe nisip. La stațiune, aproape toți aceia care lucrau acolo erau plecați pe insulă într-o campanie de distrugere a căpușelor descoperite pe niște rozătoare din pădure.

Stațiunea poseda grajduri, deoarece în toate regiunile asemănătoare Insulei Uitării sau la sanatoriile unde nu puteau fi folosite giroplanele și elicopterele — din cauza zgomotului lor — sau electrocările terestre — din cauza lipsei de drumuri — caii erau necesari muncii. Ciara se odihni, își schimbă hainele și se duse să vadă aceste animale frumoase și rare. Acolo dădu peste o femeie care conducea cu multă îndeminare mașinile de împărțit furaje și curățat grajdurile. Ciara îi dădu o mână de ajutor și intră în vorbă cu ea. Pe această colaboratoare a stațiunii o întrebă cum putea găsi mai lesne un om de pe insulă. Femeia o sfătui să se alăture uneia dintre caravanele de nimicire care străbăteau toată insula și o cunoșteau astfel mai bine chiar decât localnicii. Ciara socoti că sfatul acesta e bun.

Timp de două luni, Mwen Mas a dus la păscut o turmă uriașă de gaurobivoli** în masivul central al insulei. La început, cind nu-și venise încă pe deplin în fire după catastrofa trăită, zilele petrecute în sinul naturii, lungi, lipsite de orice preocupare, îi făcuseră o oarecare plăcere. De n-ar fi fost conștiința amară a uriașei pierderi, trupul obosit al africanului s-ar fi desfășurat pur și simplu în liniștea podișurilor pustii, bătute de vânturi, bucurându-se de întunericul și tăcerea nopților calde. În insula aceasta tropicală, natura era generoasă și minunată. La început, Mwen Mas fusese uimit că un țărîm atât de mare și de roditor a putut fi abandonat unor dușmani ai societății, unor excentrici, care visau o viață primitivă și calmă, sau

* De forma unor lănci (N. R.).

** Rasă de animale obținută prin încrucișarea bivoliilor cu găurii (soi de tauri uriași din India, Birmania și Malaca).

pur și simplu unor oameni inferiori ca dezvoltare, incapabili să depună munca încordată și complexă a stăpînitorilor mașinii. Pricepu însă curînd că omenirea contemporană, care nu mai ducea demuît lupta animalică pentru hrană și loc în spațiu, nici n-ar fi putut proceda altfel decît să-și plaseze contrații mai slabi în condițiile unei vieți mai ușoare...

Pe *Insula Uitării* existau aproximativ o sută de stațiuni medicale, unde medici voluntari veniți din Lumea cea Mare puneau la dispoziția localnicilor întreaga putere a științei medicale moderne. De asemenea foarte mulți tineri veneau să lucreze în detașamentele de nimicire pentru ca insula să nu devină un focar de boli străvechi sau de animale vătămătoare. Mwen Mas evita intenționat orice întîlnire cu acești oameni: nu voia să se simtă alungat din această lume de frumusețe și știință.

La drept vorbind, întîlnea și aici destulă frumusețe: milenii de îmbunătățire a condițiilor de viață și a eredității își lăsaseră pecetea chiar și asupra celor mai vechi locuitori din insulă. Cei care veniseră mai tirziu se deosebeau prea puțin din punct de vedere fizic de oamenii Marelui Cerc. Nu degeaba în principalele porturi a Țării insulei funcționau stațiuni de redare, care supuneau unei cercetări riguroase copiii aduși de părinți în scop de a-i reda Lumii celei Mari. Pe calea aceasta era asigurată o continuă descongestionare a populației. Insularii adulți aveau și ei dreptul să se întoarcă, după îndeplinirea unor fapte mărețe și nobile și trecerea anumitor probe psihologice.

În prima lună a vieții sale pe insulă, în timp ce cutreiera melancolic munții, îndreptîndu-se spre regiunea crescătorilor de vite, fusese nevoit să-și procure hrana prin mijloacele cele mai primitive, căuțînd fructe, rădăcini și frunze comestibile. Rezervele de alimente luate de pe glisor le dăduse chiar în prima vale muntoasă unor bătrîni amărîți, procedînd după regulile din Lumea Cercului, unde cea mai mare fericire a omului era să aducă bucurie celorlalți.

Urmară apoi zile de flămînzeală, cînd fostul director al stațiilor exterioare, care avusese de gînd să-i dăruiască omenirii cea mai măreață realizare a vremurilor, se lua la întrecere cu maimuțele lacome care mînceau în fața lui fructe și aruncau într-insul cu simburii.

Acum însă Mwen Mas avea suficiente rezerve de hrană, bucurîndu-se de drepturi egale cu toți ceilalți crescători de vite.

...Și iar s-a apucat să calculeze un lucru de care n-avea nevoie: timpul. Avea timp berechet, un ocean de timp; și totuși cit de înfînt de mic era timpul hărăzit lui, individual, vieții lui... O clipă scurtă și sortită uitării! Abia acum înțelese Mwen Mas cit de bine fusese aleasă această denumire cu iz de antichitate: *Insula Uitării*, anonimul de nepătruns al vieții străvechi, al faptelor și al sentimentelor omenești, uitate de urmași pentru că fuseseră făurite pentru un singur om, fără nici un folos pentru societate, pentru că nu făcuseră viața mai ușoară și mai frumoasă...

Mwen se sculă de pe piatra pe care stătuse și aruncă în jurul lui o privire. Soarele apunea în stînga, la marginea podișului; în spatele lui se înălța un masiv păduros, cel mai înalt munte din insulă în formă de boită, denumit într-o limbă străveche: *Piduruta-lagala*.

Jos, în vale, scînteia în amurg un rîu cu ape repezi ce curgeau

printre desişuri de bambuşi înalţi. Acolo se aflau ruinele, năpădite de vegetaţie sălbatică, ale capitalei acelor regi care domniseră cu opt milenii în urmă pe insula Kandi. Mai existau în împrejurimi şi alte oraşe mari şi mai bine păstrate, dar şi ele pustii. Deocamdată însă aceste vestigii ale trecutului nu-l interesau pe Mwen Mas...

Vitele se culcaseră în iarbă, ca nişte mogildeşe negre. Noaptea cobori repede pe pământ. Pe cerul întunecat se aprinseră mii de stele. Bezna atât de bine cunoscută unui ochi de astronom... liniile familiare ale constelaţiilor... Din acest colţ al Pământului izbutea să desluşască şi fatalul astru epsilon-Tucana. Dar cât de neputincioşi erau ochii lui omeneşti, neînarmaţi cu nimic. Nu va mai vedea niciodată măreţele privelişti ale Cosmosului, spiralele galaxiilor gigante, enigmaticele planete şi soarii albaştri. Pentru el, toate acestea nu mai erau decît nişte luminişe, infinit de îndepărtate. Stele ori opalţe fixate pe o sferă de cristal, cum credeau cei vechi, pentru ochii lui era acum tot una!

Africanul sări în picioare şi începu să adune grămadă uscăturile pregătite. Mica brichetă din trusa de primă necesitate luată de pe glisor devenise încă un obiect indispensabil. Poate că, urmînd pînda unor localnici, are să înceapă şi el să aspire fumul narcotic pentru a-şi scurta nesfîrşitul timp ce se tărăgăna atât de chinuitor... Şi atunci bricheta va deveni pentru el un tovarăş nedespărţit...

Limbii voioase de foc îşi începură dansul, imprăştiînd întunericul şi stingînd stelele. Alături răsufiau calm vitele cele mari.

Privind gînditor vîlvătăile, Mwen Mas îşi spunea că truşaşa-i autorenuşare nu era decît o mult prea mare încredere în sine, rezultat al necunoaşterii. Nu-şi cunoscuse propriul său suflet, subapreciase măreţia vieţii creatoare de care avusese parte şi nici măcar nu pricepuse cît de puternică este dragostea lui pentru Ciara. Mai bine să-şi jertfească viaţa într-un singur ceas pentru măreţea cauză a Lumii celei Mari decît să trăiască aici încă o viaţă întreagă...

Un foşnet de paşi uşori îl trezi din meditaţiile lui. În lumina focului apăru o fată. Mijlocul îi era încins de un şal încrucişat peste piept, genunchii îi erau bătuţi de fusta roşie umezită de rouă, iar pe braţele-i goale străluceau pietrele unor brăţări. Ochii ei negri îl priveau grav şi trist pe sub zuluţii risipiţi pe frunte şi pe obraji. Gîfii; pesemne, alergase mai mult în noaptea aceea caldă. Faţa ei frumoasă şi oacheşă era brobonită de sudoare. Mwen Mas se sculă în întimpinarea ei. Fata se opri, apoi porni cu paşi şovăitori spre dinsul.

— Cine eşti şi unde te grăbeşti în toial nopţii? întrebă africanul. Ai nevoie de ajutor?

— Mă cheamă Onar. Vin din satul din vale. Nu te apropia de mine, n-am nevoie de ajutor!

— Văd, dimpotrivă, că eşti istovită şi speriată. Ce te ameninţă, ce te frămîntă? De ce nu vrei să-mi primeşti ajutorul?

Deodată, privirea necunoscutel se imblînzi.

— Ştiu cine eşti! Un om din Lumea cea Mare, de dincolo, arată în acelaşi timp în direcţia Africii şi a stelelor. Dar eşti neînarmat şi pari prea increzător... Pe cînd aici ai nevoie de apărare. Nu trebuie să te las să te amesteci în treburile noastre, de multe ori urite, înfiorătoare...

— De multe ori sau chiar acum?

— Acum! spuse deznădăjduită tinăra fată. Sînt pe urmele mele...

— Pentru ce și cu ce drept?

Fata se îmbujoră toată și-și lăsă ochii în jos.

— Un om... Șeful frăției mă urmărește de mult. Vrea să... să fiu a lui...

— Dar parcă nu dumneata ești aceea care alegi, răspunzînd sau nu la alegerea lui? Cum poți să silești pe cineva să te iubească. să-l inspăimînti și să-l urmărești? Să vină aici și am să-i spun...

— În nici un caz! Nu știi nimic despre îngrozitoarea răutate care există la noi...

Și Onar voi să fugă, dar Mwen Mas o apucă de mină și o sili să se așeze pe piatră, alături de el.

— Lasă-mă, se rugă ea. Alături de mine ești în primejdie. Mai bine aș muri!

Totuși fata îi vorbi lui Mwen Mas despre zvonurile care circulau despre o asociație secretă a unor oameni puternici și răi; aceștia ar fi fost aliați cu uriașele feline sălbatice care ar mai trăi în desișurile de nepătruns de pe munții Insulei Uitării. Frații-Tigri se spunea că ascund aceste pisici sălbatice de detașamentele de nimicire, care altminteri de mult le-ar fi dus în rezervații speciale, destinate lor.

Trăgîndu-se mai aproape de Mwen Mas și aruncînd în jur priviri speriate, Onar îi povesti în șoaptă despre oameni dispăruți fără veste, despre trupuri sfișiate găsite în zori de zi pe cărări de pădure, despre toate acele lucruri pe care acolo nu le puteai rosti fără să fii amenințat de o năpraznică răzbunare. Și în inima africanului se aprinse deodată ura, pe care istoria, cărțile, filmele și operele muzicate o sădiseră într-insul împotriva tuturor organizațiilor secrete care existaseră în vechime, împotriva a tot ceea ce se ascunsese odinioară de conștiința și judecata poporului, aducîndu-i durere și singe. Nu se putea împăca cu gîndul că pe Pămîntul organizat de astăzi mai există încă o asemenea societate secretă...

— Dar ce păzesc aici oamenii? sări el. Oare în școlile voastre nu este învățată istoria, nu știți ce consecințe atrag după sine asemenea focare de violență?

— Învățăm și știm..., răspuse tristă Onar și deodată amuți cu degetul lipit de buze. În tufișul din preajma focului mocnit se auzi un foșnet slab. Fata îl apucă pe Mwen Mas de mină și-l trase spre foc. Era însă prea tîrziu. Vreo zece bărbați înalți se repeziră spre ei și-i înconjură.

— Ațișafi focul! porunci cu un glas tunător un individ cu umerii largi; Mwen Mas simți mina fetei tresărîndu-i în palmă. Un braț de vreascuri zbură în foc, și flăcările ațîțate luminară chipuri posomorite care o priveau triumfător pe Onar. Căpetenia lor, un bărbat de statură uriașă, făcu un pas înainte. Mwen Mas se așează instinctiv în fața fetei. Mușchii de atlet ai străinului se umflară pe torsul gol.

— Am prins-o, spuse el însofitorilor săi. La o parte, străine!

Mwen Mas își păstrase calmul și judecata limpede. Încercă să-i convingă pe oamenii aceștia ciudat de îndrîjiți că n-au dreptate. Simți însă că vorbele sale nu sînt înțelese și făcu, continuînd s-o acopere pe Onar cu trupul său. Căpetenia atacatorilor încercă să-l împingă, dar Mwen Mas stătea neclintit ca o stîncă. Atunci străinul îl pocni cu pumnul în față. Africanul se clătina: niciodată pînă atunci

nu mai primise o asemenea lovitură calculată și fără milă, cu scopul vădit de a răni, de a năuci și a umili adversarul. O a doua lovitură îl nimeri în șale, în regiunea rinichilor. Prin vuietul care-i umplu urechile și prin picla roșie ce i se pusese, de durere, peste ochi, auzi țipătul jalnic al fetei. O furie animalică îi covârși deodată toate sentimentele. Se repezi, stingaci, în împinarea dușmanului, vrînd să-l doboare. Dar acesta, iscusit în ale bătăii, nu făcu decît să ridă. Alte două lovituri puternice în abdomen și în falcă îl trîntiră la pămînt. Onar se aruncă în genunchi, acoperindu-l cu trupul. Uriașul o prinse în brațe cu un strigăt de triumf. Dar africanul își regăsi stăpînirea de sine. În timpul cînd înfăptuise isprăvile lui Hercule, avusese parte de încăierări mai serioase cu dușmani nestăpîniți de legile omenеști. Își aminti de tot ce învășase pentru lupta împotriva rechinilor și a caracatițelor. Voința și rațiunea înainte de toate! Rămase întins la pămînt doar acele citeva clipe necesare ca să-și revină după neașteptatele lovituri! Apoi, dintr-o săritură, îl ajunse pe căpetenia grupului. Acesta ridică nepăsător mina ca să-l lovească din nou, dar Mwen Mas îl atinse drept într-un centru nervos. Namila se prăbuși, urlînd ca o fiară. Ceilalți se repeziră cu toții la Mwen Mas. Dar acesta nu mai era pașnicul savant de pînă atunci, ci un adevărat luptător. Vrajmașii se împrăștiară, gemînd și urlînd, prin tufisuri și, ținîndu-se la oarecare depărtare, începură să fluiere strident. Îndată, în ajutorul lor, mai săriră cițiva inși, care se repeziră la Mwen Mas. După o luptă dirză, africanul, învins, fu legat cobză. Șeful, care între timp își revenise în fire, se ridică în picioare și, apropiindu-se de tinăra fată, puse în tăcere mina pe ea.

— Nu mă atinge! se smuci Onar. Dar uriașul o prinse de mijloc și o strînse brutal în brațe. În mina dreaptă a fetei străluci un pumnal lung și îngust. Dintr-o lovitură de picior șeful i-l smulse din mină. Tovarășii săi de fărădelegi, sărîndu-i slugarnic în ajutor, legară mîinile lui Onar la spate.

— Căutați-o, să nu mai aibă alte arme! le porunci șeful.

Și labele lor murdare de noroi smulseră de pe ea fusta și șalul înflorat și lunecară brutal peste trupu-i, care se zbătea în zadar. Roșie de rușine și minie, fata izbucni în lacrimi.

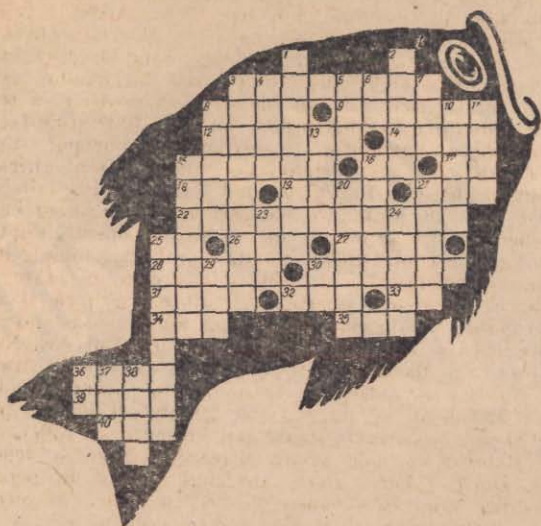
(Citiți în numărul viitor capitolul:
„CONSILIUL ASTRONAUTIC“)

LA MULȚI ANI

1958

CĂLĂTORIE ÎN FUNDUL APELOR

ORIZONTAL

3 — Vas etanș cu care s-a putut atinge cea mai mare adâncime (4.050 m) în ocean; 8 — În adâncul ei trăiesc cele mai variate vietăți; 9 — Animale acvatice întâlnite în mările calde; 12 — Alt animal acvatic în genul balenei; 14 — Pictor francez; 15 — Zeu marin, jumătate pește, jumătate om; 16 — Pronume; 17 — Conjunție; 18 — Din R.S.F.S.R.; 19 — o epavă fără... provă; 21 — Constanța; 22 — Aspectul monștrilor marini, mai accentuat ca al celor terestre sau aeriene (pl.); 25 — Simbol chimic; 26 — Sfirșitul... englezului; 27 — Animale acvatice comestibile; 28 — Neîndurătoare; 30 — Singurul mamifer acvatic ierbivor, cu capul ca de cîine înfilnit în apropierea coastelor oceanului Indian, căruia localnici îi spun vacă de mare; 31 — Astru... de mare; 32 — Elementul subiectului de față; 33 — Cuvînt din limbajul marinarilor francezi care înseamnă „curent primejdios”; 34 — Mediu neprielnic animalelor acvatice; 35 — Pește de mare; 36 — Personaj principal din romanul „20.000 de leghe sub mări” de Jules Verne, căpitanul submarinului „Nautilus”; 39 — Numele popular al celui mai mare mamifer acvatic; 40 — Măsură de timp (pl.).

VERTICAL

1 — Un fel de melc de mare; 2 — Învelișul unor animale acvatice; 3 — Vas de formă sferică folosit pentru călătorii în fundul mărilor și oceanelor; 4 — Operație agricolă; 5 — Oraș în Belgia; 6 — Cobalt; 7 — Cetățeni; 8 — Pește care poate atinge 8 metri lungime; 10 — Cele mai răspîndite animale acvatice; 11 — Cetacee americană; 13 — Vinzător de în; 16 — Locuitor al U.R.S.S.; 20 — Ca fauna mărilor și oceanelor (masc.); 21 — Animale acvatice care au aspectul unor flori plăcut mirositoare; trăiesc la adîncimi de peste 5.000 m; 23 — Diminutiv feminin; 24 — În cel Pacific lângă insulele Filipine s-a constatat adîncimea de 10.863 m, găsindu-se totodată și viețuitoare; 25 — Animale acvatice întâlnite în „O aventură în Marea Caraibelor”; 29 — Expresie comercială; 30 — Sportul popular; 36 — Nota cititorului; 37 — Exclamație; 38 — Se pescuiesc, dar nu sînt pești.

Valea Bistriței

„SĂ NE CUNOAȘTEM PATRIA”

Pe această temă Studioul de Diafilme „Ion Creangă”
a realizat diafilmele :

Munții Făgăraș

Valea Oltului

Dunărea — fluviu de importanță economică

Stațiuni balneo-climaterice din R.P.R.

Valea Bistriței

Valea Prahovei

Lacurile din R.P.R.

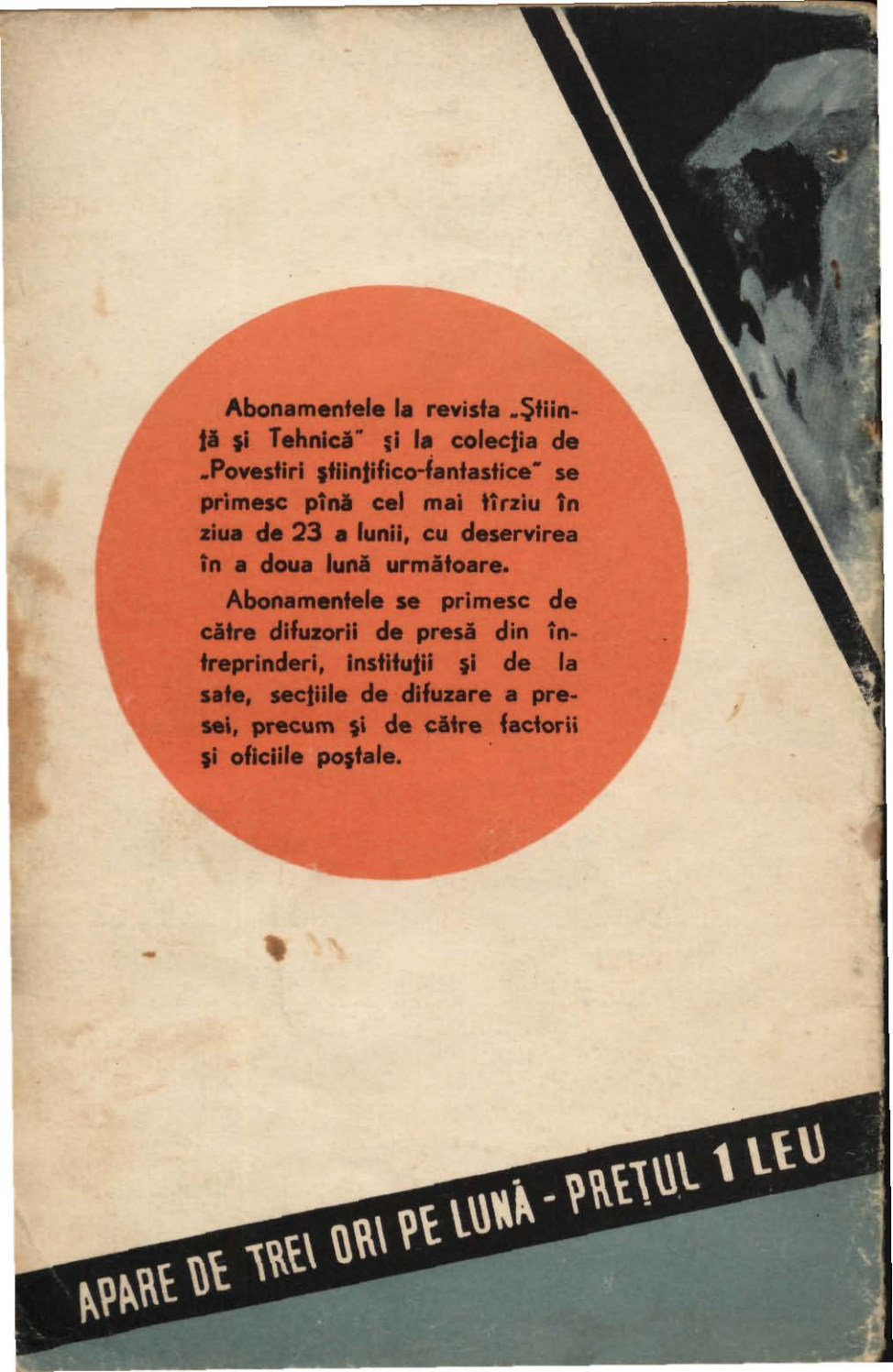
Iașul

Lumini în Valea Tazlăului

Carpații Apuseni

Porturile maritime ale R.P.R., etc.

Aceste diafilme le găsiți la toate librăriile și magazinele de jucării din țară.

Abonamentele la revista „Știință și Tehnică” și la colecția de „Povestiri științifico-fantastice” se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituții și de la sate, secțiile de difuzare a presei, precum și de către factorii și oficiile poștale.

APARE DE TREI ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU